

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi vaarallisten aineiden kuljetuksesta annettua lakia. Ehdotetuilla muutoksilla siirrettäisiin norminantovaltaa ja siihen liittyviä tehtäviä liikenne- ja viestintäministeriöltä Liikenteen turvallisuusvirastolle. Jatkossa Liikenteen turvallisuusvirasto antaisi turvallisuutta edistäviä vaarallisten aineiden tie- ja rautatiekuljetusmääräyksiä, jotka nyt on annettu liikenne- ja viestintäministeriön asetuksilla. Liikenteen turvallisuusvirastolle säädettäisiin valtuudet antaa myös eräitä vaarallisten aineiden ilma- ja merikuljetuksia koskevia määräyksiä. Samalla ehdotetaan lisättäväksi markkinavalvontakeinoja Turvallisuus- ja

kemikaalivirastolle ja tarkistettavaksi eräitä muita vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun lain säännöksiä. Lisäksi lakiin ehdotetaan tehtäväksi tarkistuksia, jotka osin liittyvät perustuslain vaatimuksiin säädöstasosta.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian. Ehdotus sisältää siirtymäsäännöksen, jonka mukaan lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten nojalla annetut liikenne- ja viestintäministeriön asetukset jäisivät kuitenkin voimaan, kunnes ne kumotaan. Samoin voimassa olevat poikkeusluvut ja alueelliset kuljetusrajoitukset jäisivät voimaan sellaisenaan.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
SISÄLLYS	2
YLEISPERUSTELUT.....	3
1 Nykytila.....	3
1.1 Lainsäädäntö ja käytäntö.....	3
1.2 Kansainvälinen kehitys sekä ulkomaiden ja Euroopan unionin lainsäädäntö	3
1.3 Nykytilan arviointi	5
2 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset	5
2.1 Tavoitteet	5
2.2 Keskeiset ehdotukset.....	5
3 Esityksen vaikutukset	6
3.1 Taloudelliset vaikutukset.....	6
3.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan.....	6
3.3 Ympäristövaikutukset	7
3.4 Yhteiskunnalliset vaikutukset.....	7
4 Asian valmistelu	7
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	8
1 LAKIEHDOTUKSEN PERUSTELUT.....	8
2 VOIMAANTULO	18
3 SUHDE PERUSTUSLAKIIN JA SÄÄTÄMISJÄRJESTYS	18
LAKIEHDOTUS.....	21
vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun lain muuttamisesta	21
LIITE	
RINNAKKAISTEKSTI.....	32
vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun lain muuttamisesta	32

YLEISPERUSTELUT

1 Nykytila**1.1 Lainsäädäntö ja käytäntö**

Vaarallisten aineiden kuljetuksesta säädetään laissa vaarallisten aineiden kuljetuksesta (719/1994, jäljempänä VAK-laki), joka tuli voimaan 2 päivänä elokuuta 1994. Lakia on muutettu voimaantulon jälkeen useaan kertaan.

Laissa säädetään vaarallisten aineiden kuljetuksesta tiellä, rautatiellä ja muussa raide-liikenteessä, ilma-aluksessa sekä kappale-tavarana kuljetuksesta Suomen vesialueilla ja Suomen vesialueiden ulkopuolella. Vaarallisten aineiden kuljetuksella tarkoitetaan vaarallisen aineen ja vaarallista ainetta sisältävän kollin ja säiliön varsinaista kuljetusta, kuljetusvälineeseen kuormaamista, lastaamista, purkamista ja käsittelyä. Kuljetettava vaarallinen aine on aine tai esine, joka saattaa aiheuttaa vahinkoa ihmisille, ympäristölle tai omaisuudelle räjähdys-, palo-, tartunta- tai säteilyvaarallisuutensa, myrkyllisyytensä, syövyttävyytensä taikka muun ominaisuutensa vuoksi. Kuljetuksen lisäksi lakia sovelletaan myös satama-alueella, lentopaikalla ja terminaalissa sekä vaarallisten aineiden kuljetukseen käytettäviin pakkauksiin ja säiliöihin.

Lain tarkoitus on ehkäistä ja torjua vahinkoa ja vaaraa, jota vaarallisten aineiden kuljetus saattaa aiheuttaa ihmisille, ympäristölle tai omaisuudelle. Laki sisältää muun muassa eri kuljetusosapuolten ja toisaalta viranomaisten vastuut ja velvollisuudet.

Vaarallisten aineiden kuljetuksen sääntely on luonteeltaan teknistä ja yksityiskohtaista. Vaarallisten aineiden kuljetuksesta säädetään yksityiskohtaisemmin valtioneuvoston ja liikenne- ja viestintäministeriön asetuksilla sekä Liikenteen turvallisuusviraston määräyksillä. Valtioneuvoston antamat asetukset ovat asetus vaarallisten aineiden kuljetuksesta tiellä (194/2002), asetus vaarallisten aineiden

kuljetuksesta rautatiellä (195/2002), asetus vaarallisten aineiden kuljetuksesta kappale-tavarana aluksessa (666/1998), asetus vaarallisten aineiden ilmakuljetuksesta (210/1997), asetus vaarallisten aineiden kuljetuksesta ja tilapäisestä säilytyksestä satama-alueella (251/2005), asetus vaarallisten aineiden kuljetukseen tarkoitettujen pakkausten, säiliöiden ja irtotavarakonttien vaatimustenmukaisuuden osoittamisesta (1008/2011), asetus vaarallisten aineiden kuljettajien ajoluovasta (401/2011) sekä asetus vaarallisten aineiden maakuljetusten turvallisuusneuvonantajasta (274/2002).

Keskeiset liikenne- ja viestintäministeriön asetukset ovat puolestaan asetus vaarallisten aineiden kuljetuksesta tiellä (369/2011), asetus vaarallisten aineiden kuljetuksesta rautatiellä (370/2011) sekä asetus kuljetettavista painelaitteista ja vaarallisten aineiden kuljetukseen käytettävistä paineella tyhjennettävistä ja täytettävistä säiliöistä (1017/2011).

VAK-lain ja sen nojalla annettujen ministeriön asetusten lisäksi Liikenteen turvallisuusvirasto on saattanut voimaan teknisuonteisen määräyksen, joka koskee pakattujen vaarallisten aineiden kuljetusta ro-ro-aluksissa Itämerellä (Liikenteen turvallisuusviraston määräys TRAFI/21727/03.04.01.00/2012) sekä vaarallisten aineiden ilmakuljetusta koskevan määräyksen (Liikenteen turvallisuusviraston määräys TRAFI/8082/03.04.00.00/2012).

1.2 Kansainvälinen kehitys sekä ulkomaiden ja Euroopan unionin lainsäädäntö

Kuljetusalan kansainvälisyydestä johtuen vaarallisten aineiden kuljetusta koskeva lainsäädäntö perustuu pitkälti Euroopan unionin lainsäädäntöön ja kansainvälisiin yleissopimuksiin. Yhdistyneiden kansakuntien alaisissa järjestöissä on tehty kansainvälisiä sopimuksia vaarallisten aineiden kuljetuksista.

Sopimukset ja niihin liittyvät määräykset perustuvat pitkälti Yhdistyneiden kansakuntien talous- ja sosiaalineuvoston (ECOSOC) vaarallisten aineiden kuljetusta koskeviin mallisääntöihin. Tiekuljetuksia koskee vaarallisten tavaroiden kansainvälisistä tiekuljetuksista vuonna 1957 tehty eurooppalainen sopimus (SopS 23/1979), jäljempänä ADR-sopimus. ADR-sopimuksen liitteissä on yksityiskohdalliset ADR-määräykset. Näihin määräyksiin liittyvä tieteen ja tekniikan kehitys huomioidaan Yhdistyneiden Kansakuntien Euroopan talouskomission puitteissa (UNECE) järjestävissä ADR-kokouksissa, joissa tapahtuu sekä valmistelu että päätöstyö.

Kansainvälisiä rautatiekuljetuksia koskevan yleissopimuksen (SopS 52/2006, CO-TIF-yleissopimus) liitteessä C määrätään vaarallisten aineiden rautatiekuljetuksista (jäljempänä RID-määräykset). Näihin määräyksiin liittyvä kehitystyö ja päätökset tehdään kansainvälisen rautatiekuljetusjärjestön (OTIF) puitteissa vaarallisten aineiden kuljetusten RID-komiteassa ja erityisesti RID-komitean pysyvässä RID-työryhmässä. Euroopan Unioni on liittynyt OTIF:n jäseneksi vuonna 2011. Tie- ja rautatiemääräyksiä pyritään harmonisoimaan yhteisissä ADR/RID-kokouksissa.

Kansainvälisessä siviili-ilmailujärjestössä (ICAO) on puolestaan laadittu kansainvälisen siviili-ilmailun yleissopimuksen (Convention on International Civil Aviation, SopS 11/1949), nojalla standardeina julkaistut tekniset määräykset (Technical Instructions for the Safe Transport of Dangerous Goods by Air, jäljempänä ICAO-TI), jotka täydentävät yleissopimuksen liitettä 18. Lisäksi teknisten sääntöjen ja hallinnollisten menettelyjen yhdenmukaistamisesta siviili-ilmailun alalla annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3922/91 liitteessä III säädetään lentotoimintaan liittyvistä teknisistä vaatimuksista ja hallinnollisista menettelyistä (jäljempänä EU-OPS). EU-OPS-määräyksissä on myös määräyksiä vaarallisten aineiden ilmakuljetuksille. Komissio on antanut asetuksen (EU) N:o 965/2012 lentotoimintaan liittyvistä teknisistä vaatimuksista ja hallinnollisista menettelyistä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 216/2008 mukaisesti (EASA-OPS-määräykset), joka kumoaa EU-

OPS-määräykset. EASA-OPS-määräyksiä tulee noudattaa 28 päivästä lokakuuta 2014 alkaen.

Kansainvälistä meriturvallisuutta sääntelee vuonna 1974 tehty kansainvälinen yleissopimus ihmishengen turvallisuudesta merellä (SopS 11/1981, jäljempänä SOLAS-yleissopimus). Vaarallisten aineiden kuljetusta kappaletavarana aluksessa koskee SOLAS-yleissopimuksen liitteen VII luvun A osan 1 säännössä tarkoitettu säännöstö (jäljempänä IMDG-säännöstö). IMDG-säännöstö on vuodesta 2004 lähtien ollut pääosin pakottavaa sääntelyä. YK:n alaisen kansainvälisen merenkulkujärjestön IMO:n puitteissa valmistellaan ja päätetään muun muassa uusista IMDG-säännöksistä.

Euroopan unionissa on säädetty vaarallisten aineiden sisämaakuljetuksista Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2008/68/EY (jäljempänä VAK-direktiivi). Direktiivi koskee vaarallisten aineiden tie-, rautatie- ja sisävesikuljetuksia. VAK-direktiivillä sisämaakuljetuksia koskevien kansainvälisten yleissopimusten määräykset on säädetty velvoittaviksi myös Euroopan unionissa. VAK-direktiivin liitteessä I viitataan ADR-sopimukseen, liitteessä II RID-määräyksiin ja liitteessä III eurooppalaiseen sopimukseen vaarallisten tavaroiden kansainvälisistä sisävesikuljetuksista (jäljempänä ADN-sopimus). Suomi ei ole allekirjoittanut ADN-sopimusta eikä liittynyt ADN-sopimukseen. VAK-direktiivin 1 artiklan 3 kohdan mukaan niiden jäsenvaltioiden, joiden sisävedet eivät ole sisävesien välityksellä yhteydessä muiden jäsenvaltioiden vesistöihin tai jos niiden sisävesillä ei kuljeteta vaarallisia aineita, ei tarvitse soveltaa liitettä III. Suomi ilmoitti aikoinaan direktiivin 2008/68/EY 1 artiklan 3 kohdan mukaisesti Euroopan Unionin komissiolle, ettei Suomessa sovelleta VAK-direktiivin liitteessä III olevan III.1 kohdan ADN-määräyksiä. Vaarallisten aineiden sisävesikuljetuksiin sovelletaan kansainvälisen merenkulkujärjestön IMO:n vaarallisten aineiden kuljetusmääräyksiä.

Edellä mainitun VAK-direktiivin lisäksi Euroopan unioni on antanut seuraavia vaarallisten aineiden kuljetukseen liittyviä direktiivejä: Euroopan parlamentin ja neuvoston di-

rekttiivi 2010/35/EU kuljetettavista painelaitteista sekä neuvoston direktiivien 76/767/ETY, 84/525/ETY, 84/526/ETY, 84/527/ETY ja 99/36/EY kumoamisesta (Transportable Pressure Equipment Directive, jäljempänä TPED-direktiivi), Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 98/91/EY vaarallisten aineiden tiekuljetuksiin tarkoitettuihin moottoriajoneuvoista ja niiden perävaunuista sekä moottoriajoneuvojen ja niiden perävaunujen tyyppihyväksynnästä annetun direktiivin 70/156/ETY muuttamisesta, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 94/63/EY bensiinin varastoinnista ja sen jakelusta varastoalueilta huoltoasemille aiheutuvien haihtuvien orgaanisten yhdisteiden (VOC) päästöjen torjunnasta sekä direktiivi yhtenäisestä menettelystä vaarallisten aineiden tiekuljetusten tarkastuksissa 95/50/EY.

1.3 Nykytilan arviointi

Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalalla tehtiin virastouudistus ja Liikenteen turvallisuusvirasto ja Liikennevirasto aloittivat toimintansa 1.1.2010. Liikenteen turvallisuusvirasto edistää toiminnallaan vastuullista liikennettä, huolehtii liikennejärjestelmän yleisestä turvallisuudesta ja turvallisuuden ja siihen liittyvän valvonnan kehittämisestä sekä edistää liikennejärjestelmän ympäristöystävällisyyttä. Lisäksi virasto vastaa liikennejärjestelmään liittyvistä viranomais tehtävistä. Sen tehtävänä on muun ohella antaa toimialaansa koskevia määräyksiä sekä lupia, hyväksyntöjä ja päätöksiä. Liikennejärjestelmä sisältää kaikki liikennemuodot.

Vuonna 2010 liikenne- ja viestintäministeriössä käsiteltiin liikennehallinnon virastouudistuksen vaikutuksia ministeriön liikennepoliittikan osaston tehtäviin. Tavoitteena oli ministeriön ja virastojen työnjaon selkeyttäminen. Ministeriön toiminta keskittyisi lainsäädäntöä koskevan ydintehtävän lisäksi strategia-, ohjaus- ja kehittämistyöhön. Tässä yhteydessä päätettiin eräiden vaarallisten aineiden kuljetusta koskevien tehtävien siirtämisestä Liikenteen turvallisuusvirastolle. Siirrettävistä tehtävistä keskusteltiin ja sovittiin Liikenteen turvallisuusviraston johdon kanssa. Noin 0,5 htv:n verran sovituista tehtävistä voitiin siirtää tulosohjauksella Liikenteen

turvallisuusvirastolle, mutta osa siirrettävistä tehtävistä edellytti VAK-lain ja sen nojalla annettujen asetusten muuttamista. Suurin osa tähän lakiehdotukseen ehdotetuista muutoksista liittyy vuoden 2010 päätökseen tehtävien ja norminannon siirrosta liikenne- ja viestintäministeriöstä Liikenteen turvallisuusvirastoon. Tästä syytä voimassa olevaa lakia vaarallisten aineiden kuljetuksesta (719/1994) ehdotetaan muutettavaksi ja esitetään, että Liikenteen turvallisuusvirasto valtuutetaan antamaan turvallisuutta edistäviä teknisuonteisia määräyksiä liikenne- ja viestintäministeriön sijasta.

2 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

2.1 Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on vaarallisten aineiden kuljetuksia koskevan norminannon ja teknisten tehtävien (erityisesti tie- ja rautatieasiat) siirtäminen liikenne- ja viestintäministeriöstä Liikenteen turvallisuusvirastolle. Tällöin kaikkia vaarallisten aineiden kuljetusmuotoja (tie, rautatie, ilma ja meri) koskevat yksityiskohtaiset teknisuonteiset määräykset valmisteltaisiin Liikenteen turvallisuusvirastossa. Esityksen tavoitteena on säätää Liikenteen turvallisuusvirastolle tarvittavat valtuudet antaa määräyksiä vaarallisten aineiden kuljetuksen turvallisuuden varmistamiseksi ja kehittämiseksi. Esityksellä annettaisiin Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle ja Säteilyturvakeskukselle markkinavalvontakeinoja. Lisäksi ehdotetaan eräitä muita tarvittavia muutoksia lakiin. Myös joitakin valtioneuvoston asetusten säännöksiä siirrettäisiin VAK-lakiin.

2.2 Keskeiset ehdotukset

Lakiin esitetään sisällytettäväksi säännökset, joiden perusteella Liikenteen turvallisuusvirasto antaisi tarkempia, lähinnä teknisuonteisia määräyksiä erityisesti vaarallisten aineiden rautatie- ja tiekuljetuksista. Liikenteen turvallisuusvirastolla olisi valtuudet antaa määräyksiä, jotka liittyvät muun muassa luokitukseen, säiliöihin ja pakkauksiin, ajoneuvoihin, merkintöihin, turvatoimiin, asia-

kirjoihin, hyväksymisiin, kuljetukseen ja tilapäiseen säilytykseen. Liikenteen turvallisuusvirastolle annettaisiin valtuus myöntää maakuljetuksissa poikkeuslupia sekä alueellisia vaarallisten aineiden kuljetusrajoituksia, joita nykyisin voi myöntää liikenne- ja viestintäministeriö.

Laissa säädettäisiin Liikenteen turvallisuusvirastolle valtuudet määrätä yksityiskohdaisemmin erilaisista koulutuksista ja muista niihin liittyvistä asioista ja muusta pätevyydestä osoittamisesta. Liikenteen turvallisuusvirastolla olisi valtuutus myöntää tietyissä tapauksissa postitoiminnan harjoittajalle hyväksyntä, joka liittyisi vaarallisia aineita sisältävien lentopostilähetysten käsittelyyn. Esityksellä ei kuitenkaan puututtaisi nykyisin sovellettaviin postitoimintaa koskeviin oikeuksiin ja velvollisuuksiin, joista säädetään postilaissa. Liikenteen turvallisuusvirastolla olisi myös valtuutus rajoittaa tai kieltää matkustajalta ja miehistön jäseneltä vaarallisten aineiden kuljettaminen matkatavarana. Tämän valtuutus koskisi myös eräitä vaarallisia aineita sisältäviä lentopostikuljetuksia.

Laissa valtuutettaisiin Liikenteen turvallisuusvirasto tekemään määräaikaaisia, teknisluontoisia sopimuksia, joilla voidaan poiketa tietyin edellytyksin kansainvälisistä vaarallisten aineiden kuljetusmääräyksistä. Tätä poikkeusta voitaisiin soveltaa myös kansallisiin kuljetuksiin.

Laissa säädettäisiin markkinoille saattajalle, luovuttajalle tai käyttöön ottavalle taholle velvollisuus varmistua siitä, että vaarallisten aineiden kuljetukseen käytettävät muut kuin kuljetettaviin painelaitteisiin kuuluvat pakkaukset tai säiliöt täyttävät niille säädetyt ja määrätyt vaatimukset. Velvollisuus ei kuitenkaan koskisi yksityishenkilöitä, jotka ottavat vähittäismyyntipakkauksen käyttöön yksityiskäytössä vapaa-ajan- tai urheilutoiminnassa. Laissa ehdotetaan myös täydennettäväksi pakkausten ja säiliöiden vaatimustenmukaisuuden osoittamissäännöksiä.

Laissa säädettäisiin annettavaksi Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle ja Säteilyturvakeskukselle markkinavalvontakeinoja myös muille pakkauksille ja säiliöille kuin kuljetettaville painelaitteille. Lisäksi esitettäisiin rekisteröintivelvoitesäännöksiä myös muille säiliöille kuin kuljetettaville painelaitteille,

joista tarkemmat säännökset annettaisiin valtioneuvoston asetuksilla.

Lakia täsmennettäisiin puolustusvoimien valvonnassa tapahtuvien vaarallisten aineiden kuljetusten osalta. Puolustusvoimien valvonnassa tapahtuisi paitsi puolustusvoimien sisäiset vaarallisten aineiden kuljetukset myös muun muassa kuljetukset puolustusvoimien ja puolustusvoimien sopimuskumppanin välillä sekä puolustusvoimien viranomaisyhteistyöhön perustuvat vaarallisten aineiden kuljetukset.

Edellä mainittujen säännösten lisäksi lakiin ehdotetaan tehtäväksi tarkistuksia, jotka osin liittyvät perustuslain vaatimuksiin säädöstatasosta.

3 Esityksen vaikutukset

3.1 Taloudelliset vaikutukset

Esityksellä ei ole merkittäviä valtiontaloudellisia vaikutuksia, koska norminantoa ja tehtäviä siirretään hallinnonalan sisällä, liikenne- ja viestintäministeriöltä Liikenteen turvallisuusvirastoille. Liikenteen turvallisuusvirastoon siirrettävät tehtävät liittyisivät muun muassa määräysten valmisteluun ja niiden antoon, kansainväliseen yhteistyöhön, hyväksyntöjen ja poikkeuslupien antamiseen sekä kuljetukseen liittyvien sääntöjen ja määräysten noudattamisen valvomiseen. Näistä uusista tehtävistä aiheutuu virastolle taloudellisia vaikutuksia. Tehtävien ja norminantoavallan siirto liittyy virastouudistukseen ja liikenne- ja viestintäministeriön erillisselvitykseen.

3.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Liikenteen turvallisuusvirastolle siirrettäisiin erityisesti niitä tehtäviä liikenne- ja viestintäministeriöltä, jotka liittyvät tie- ja rautatiekuljetusmääräysten norminantoon.

Tarkoituksena on yhdenmukaistaa säädösten valmistelu- ja antamistasoa sekä saada synergiahyötyä VAK-normiantoon kaikkien kuljetusmuotojen osalta. Esityksellä pyritään myös lisäämään liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalalla vaarallisten aineiden kuljetusten viranomaistehtävien kustannuste-

hokkuutta ja tuloksellisuutta. Tehtävien keskittämisellä operatiiviset tehtävät, teknisluonteinen määräystenanto, mukaan lukien poikkeus- ja muiden lupien myöntäminen sekä näihin tehtäviin liittyvät tutkimus- ja kehityshankkeet sekä tiedottaminen siirtyisivät lähtökohtaisesti virastolle. Hallinnolliset tehtävät eivät merkittävästi lisääntyisi.

Esityksen mukaisesti ehdotetaan vaarallisten aineiden kuljetuksiin liittyvien tie- ja rautatiemääräystenanto siirrettäväksi Liikenteen turvallisuusvirastolle. Vaarallisten aineiden kuljetuksiin liittyvien ilma- ja merimääräysten valmistelutyötä tehdään jo nyt Liikenteen turvallisuusvirastossa, joka myös saattaa voimaan tekniset määräykset Liikenteen turvallisuusviraston määräyksillä. Esityksen myötä kaikkia vaarallisten aineiden kuljetusmuotoja (tie, rautatie, ilma ja meri) koskevat yksityiskohtaiset teknisluonteiset määräykset valmisteltaisiin Liikenteen turvallisuusvirastossa, joka julkaisisi ne määräyksinä. Liikenne- ja viestintäministeriön toiminta keskittyisi jatkossa lainsäädäntötyöhön, kehittämistyöhön (strategia- ja ohjaustyö) ja kansainväliseen vaikuttamiseen. Liikenteen turvallisuusvirasto osallistuisi edelleen myös kansainvälisiin sopimuksiin ja Euroopan unioniin liittyvään yhteistyöhön Suomen vieranomaisena.

Liikenteen turvallisuusvirastolta saadun arvioon mukaan tässä lakiehdotuksessa tarkoitettuihin tehtäviin ja norminantoon käytettäisiin vuosittain arviolta yhteensä 1,5 - 2 henkilötyövuotta. Asiaa käsiteltiin liikenteen hallinnonalan yt-menettelyssä 6.2.2013, jossa uudistusta puollettiin.

Lakiehdotuksen voimaantulo edellyttää jatkotoimina myös useiden valtioneuvoston asetusten päivittämistä ja liikenne- ja viestintäministeriön asetusten kumoamista.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto suorittaa markkinavalvontaa vaarallisten aineiden kuljetukseen tarkoitetuille pakkauksille ja säiliöille. Lakiehdotuksen mukaan virasto saisi riittävät markkinavalvontakeinot ja toimivallan ryhtyä tarpeellisiin toimenpiteisiin myös muiden pakkausten ja säiliöiden kuin kuljettavien painelaitteiden osalta, jos ne todetaan vaatimustenvastaisiksi. Ehdotettu muutos vastaisi pitkälti sääntelyä, joka laissa oli ennen TPED-direktiivin kansallisesta voi-

maansaattamisesta aiheutuneita muutoksia. Turvallisuus- ja kemikaaliviraston toimintaan ei liittyisi tältä osin merkittäviä taloudellisia vaikutuksia. Turvallisuus- ja kemikaaliviraston rekisteröintitehtävä laajenisi myös muihin säiliöihin kuin kuljettaviin painelaitteisiin.

Säteilyturvakeskusta ja puolustusvoimia koskevat muutokset eivät aiheuta henkilövaikutuksia. Asianomaiset tahot hoitavat jo käytännössä kyseisiä tehtäviä. Ehdotuksen tavoitteena on ainoastaan selkiyttää lainsäädäntöä tältä osin.

3.3 Ympäristövaikutukset

Vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun lain ja siihen ehdotettujen muutosten keskeisenä tavoitteena on vaikuttaa ennaltaehkäisevästi ja siten vähentää vaarallisten aineiden kuljetukseen liittyviä vaaratilanteita ja onnettomuuksia sekä niistä aiheutuvien vahinkojen laajuutta. Ehdotetulla lakiehdotuksella esimerkiksi mahdollistetaan tehokas markkinavalvonta, jolla pyritään varmistamaan kuljetusten ja ympäristön turvallisuus.

3.4 Yhteiskunnalliset vaikutukset

Vaaratilanteiden ja onnettomuuksien vähenemisen myötä ihmiselle, ympäristölle tai omaisuudelle aiheutuvat taloudelliset haittavaikutukset vähenevät. Pätevytyminen ja koulutus vähentävät tahattomien rikkeiden määrää. Lisäksi valvontaviranomaisen pakkokeinoja täydennettäisiin huomautuksen antomenettelyllä. Tämä antaisi mahdollisuuden puuttua tehokkaalla tavalla myös pieniin laiminlyönteihin tai sääntöjen tai määräysten rikkomiseen mahdollisimman aikaisessa vaiheessa.

Yksityishenkilöt ja yritykset saisivat Liikenteen turvallisuusvirastosta tietoja kaikkia kuljetusmuotoja koskevasta VAK-vaatimuksista.

4 Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu virkatyönä liikenne- ja viestintäministeriössä yhteistyössä Liikenteen turvallisuusviraston kanssa. Lakiehdotusta on esitelty vaarallisten aineiden kulje-

tusasiain neuvottelukunnassa 12.3.2013 ja neuvottelukunnan alaisessa yleisjaostossa 7.3.2013.

Liikenne- ja viestintäministeriö pyysi hallituksen esitystä koskevasta luonnoksesta lausunnot valtionvarainministeriöltä, oikeusministeriöltä, työ- ja elinkeinoministeriöltä, sisäasiainministeriöltä, ympäristöministeriöltä, sosiaali- ja terveystieteiden ministeriöltä, pääesikunnalta, Liikenteen turvallisuusvirastolta, Liikennevirastolta, Turvallisuus- ja kemikaalivirastolta, Säteilyturvakeskukselta, Poliisihallitukselta, Rajavartiolaitokselta, Tullilta, Elinkeinoelämän keskusliitolta, Oy AGA Ab:lta, Inspecta Oy:ltä, DEKRA Industrial Oy:lta, Testlink Oy:ltä, VTT Expert Service Oy:lta, Kemia-teollisuus ry:ltä, Suomen Kuljetus- ja Logistiikka SKAL ry:ltä, Finnair Cargo Oy:ltä, Finnlines Oyj:ltä, Linja-autoliitolta, Suomen

Säiliöautoliitto ry:ltä, Suomen Huolintaliikkeiden Liitto ry:ltä, Itella Logistics Oy:ltä, Suomen Kaukokiito Oy:ltä, Suomen Varus-tamot ry:ltä, Auto- ja Kuljetusalan Työtekijä-liitto AKT ry:ltä, Teknisen Kaupan ja Palveluiden yhdistykseltä, VR –Yhtymä Oy:ltä, Yleinen Teollisuusliitto ry:ltä, Öljyalan Keskusliitolta sekä Suomen Turvallisuusneuvonantaja ry:ltä ja Öljy- ja Kaasutekniikka ry:ltä.

Lausunnoissa esitetyt näkökohdat on pyritty ottamaan huomioon mahdollisuuksien mukaan hallituksen esitystä viimeisteltäessä. Tarkoituksena on aloittaa vaarallisten aineiden kuljetusta koskevan lain kokonaisuudistus, jolloin pyritään ottamaan huomioon tarkemmin eri lausunnoissa esitetyt muutosehdotukset.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotuksen perustelut

1 §. Lain tarkoitus. Pykälään lisättäisiin uusi 2 momentti, jolla selvennettäisiin, että laissa säädetään vaarallisten aineiden kuljetusalan kansainvälisistä velvoitteista tarkoitettuista toimivaltaisista viranomaisista. Esimerkiksi Liikenteen turvallisuusvirasto osallistuu omalta osaltaan myös työhön, joka koskee kansainvälisiä sopimuksia ja Euroopan unionin lainsäädäntöä Suomen viranomaisena. Tarkemmat säännökset annettaisiin 6 §:n 5 momentissa ja tarkemmat perustelut ovat 6 §:n perusteluissa.

3 §. Määritelmät. Pykälän 1 momentin 3 kohdan määritelmää tilapäisestä säilytyksestä tarkennettaisiin. Nykyisin tilapäisestä säilytyksestä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksilla. Tilapäinen säilytys tarkoittaa kuljetusolosuhteista johtuvaa matkan väliaikaista keskeytystä sekä liikenteestä johtuvaa vaarallisten aineiden säilyttämistä ajoneuvossa, vaunussa, terminaalissa, säiliössä ja kontissa ennen kuljetusta, kuljetusmatkan aikana

tai sen jälkeen. Se tarkoittaa myös kuljetusmuodon tai kuljetusvälineen vaihtamisesta johtuvaa vaarallisten aineiden tilapäistä säilytystä osana kuljetustapahtumaa. Tilapäisellä säilytyksellä ei tarkoiteta varastointia.

Kuljetusmuotokohtaisten valtioneuvoston asetusten vastaavat säännökset on tarkoitus kumota, koska jatkossa näissä säännöksissä säädetyistä asioista säädetäisiin laissa. Näin vaarallisten aineiden kuljetuksesta tiellä annetun valtioneuvoston asetuksen (194/2002) 3 § ja vaarallisten aineiden kuljetuksesta rautatiellä annetun valtioneuvoston asetuksen (195/2002) 3 § olisi kumottava.

Pykälän 1 momentin 8 kohta muutettaisiin siten, että määritelmä ministeriöstä poistettaisiin tarpeettomana. Kohtaan otettaisiin uusi määritelmä satamanpitäjästä. Määritelmä olisi yleisluontoinen. Satamanpitäjällä tarkoitettaisiin sitä, joka ylläpitää satamaa ja satamatoimintoja, vastaa satamapalveluista ja omistaa satama-alueen tai hallinnoi sitä.

Pykälän 1 momentin 13 kohtaan tehtäisiin säädöstekninen muutos.

Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin uusi 14 kohta, puolustusvoimien valvonnassa tapahtuva kuljetus. Määritelmä kattaisi puolustusvoimien sisäisten kuljetusten lisäksi myös kuljetukset, joissa vastaanottajana olisi puolustusvoimien sopimuskumppani, kuten puolustusvoimien materiaalia huoltavat sopimuskumppanit. Kuljetuksen olisi perustuttava aina sopimukseen. Vaarallisten aineiden kuljetus puolustusvoimien valvonnassa kattaisi myös viranomaisyhteistyön. Puolustusvoimien ja etenkin sisäasiainministeriön alaisen rajavartiolaitoksen välillä tapahtuu vaarallisten aineiden kuljetusta säännöllisesti. Määritelmä kattaisi myös kuljetukset edellä mainituilta puolustusvoimien yhteistyötahoilta puolustusvoimille.

Määritelmään lisättäisiin myös vieraan valtion sotilasajoneuvoilla, sota-aluksilla ja sotilasilma-aluksilla tapahtuva vaarallisten aineiden kuljetus Suomen alueella, kun kuljetus liittyy kansainvälisiin sotilaallisiin harjoituksiin tai muuhun sotilaalliseen yhteistyöhön. Tilanteet liittyvät esimerkiksi Suomen alueella järjestettäviin kansainvälisiin sotilaallisiin harjoituksiin ja koulutustapahtumiin sekä puolustustarvikkeiden testaustoimintaan. Vieraan valtion sotilasajoneuvoilla, sota-aluksilla ja sotilasilma-aluksilla tapahtuvaa vaarallisten aineiden kuljetusta valvottaisiin samalla tavalla kuin Suomen puolustusvoimien vastaavilla kuljetusvälineillä tapahtuvaa vaarallisten aineiden kuljetusta. Valvonnalla ei kuitenkaan puuttuttaisi vieraan valtion kuljetusvälineiden nauttimaan, kansainväliseen oikeuteen perustuvaan koskemattomuuden suojaan.

Pykälän 3 momentti kumottaisiin, koska tilapäisen säilytyksen määritelmä sisältyy pykälän 1 momentin 3 kohtaan.

3 a §. Vaarallisten aineiden kuljetusluokat.

Pykälässä annettaisiin valtuutus määräysten antoon Liikenteen turvallisuusvirastolle. Nykyisin vaarallisten aineiden kuljetusluokista säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Kuljetusmuotokohtaisten valtioneuvoston asetusten vastaavat säännökset on tarkoitus kumota, koska jatkossa kuljetusluokista määräisi Liikenteen turvallisuusvirasto. Näin vaarallisten aineiden kuljetuksesta tiellä annetun valtioneuvoston asetuksen 5 §:n 1

momentti, vaarallisten aineiden kuljetuksesta rautatiellä annetun valtioneuvoston asetuksen 5 §:n 1 momentti, vaarallisten aineiden kuljetuksesta kappaletavarana aluksessa annetun asetuksen (666/1998) 4 §:n 1 momentti ja vaarallisten aineiden ilmakuljetuksesta annetun asetuksen (210/1997) 3 §:n 1 momentti olisi kumottava.

4 §. Suhde eräisiin säädöksiin. Pykälää muutettaisiin siten, että momentit 2-5 kumottaisiin. Nämä momentit ovat olleet informatiivisia, koska niissä on mainittu kansallisia ja kansainvälisesti velvoittavia säädöksiä.

5 §. Liikenne- ja viestintäministeriö ohjaavana viranomaisena. Pykälän otsikkoa muutettaisiin.

Pykälää muutettaisiin siten, että liikenne- ja viestintäministeriö olisi vaarallisten aineiden kuljetusalalla ohjaava ja kehittävä viranomaisena, ministeriö ei toimisi valvontaviranomaisena. Tarkoitus on, että ministeriö jatkossakin asettaisi vaarallisten aineiden kuljetusasiain neuvottelukunnan, mutta neuvottelukunnasta ei enää säädettäisi valtioneuvoston asetuksella.

Asetus kuljetusasiain neuvottelukunnasta (862/1974) on tarkoitus kumota. Nykyinen neuvottelukunta jatkaisi kuitenkin toimikautensa 1.1.2012 - 31.12.2014 loppuun saakka.

6 §. Muut viranomaiset. Pykälän 1 momentista poistettaisiin satamaviranomaiset tarpeettomana, koska ei ole olemassa yhtenäistä satamaviranomaiskäsitettä. Momenttiin tehtäisiin myös säädösteknisiä korjauksia.

Pykälään lisättäisiin uusi 4 momentti, jossa valtuutettaisiin Liikenteen turvallisuusvirasto tekemään teknisluontoisia sopimuksia ADR-sopimuksessa ja RID-määräyksissä (ns. erillissopimukset) sekä IMDG-säännöstössä tarkoitettujen määräaikaisten poikkeusten hyväksymisestä. Tällaisista sopimuksista määrätään tiekuljetusten osalta ADR-sopimuksen 4 artiklan 3 kohdassa ja liitteen A luvussa 1.5, rautatiekuljetusten osalta RID-määräysten liitteen luvussa 1.5. sekä merikuljetusten osalta IMDG-säännösten kohdassa 7.9.1. ADR-sopimuksen edellä mainitun 1.5 luvun 1.5.1.1 kohdan mukaan ADR-sopimuksen 4 artiklan 3 kohdan mukaisesti ADR-maiden toimivaltaiset viranomaiset saavat suoraan keskenään sallia tiettyjen kuljetusten tapahtuvan alueellaan määräaikaises-

ti ADR-määräyksistä poiketen edellyttäen, että vastaava turvallisuustaso säilytetään. Viranomaisen, joka on tehnyt aloitteen erillis-sopimuksen tekemisestä, on tehtävä ilmoitus erillis-sopimuksesta YK:n Euroopan talouskomission sihteeristölle, joka tiedottaa tästä ADR-maita. RID-määräykset ja IMDG-säännöstö sisältävät vastaaventyypiset määräykset sopimusten tekemisestä.

Pykälän 4 momenttiin on tarkoitus nyt lisätä valtuutussäännös, koska tällä hetkellä laissa ei ole valtuutusta, jonka nojalla Liikenteen turvallisuusvirasto voisi tehdä muiden maiden viranomaisten kanssa teknisuontoisia sopimuksia.

Esitetyn valtuutussäännöksen mukaisesti Liikenteen turvallisuusvirasto voisi tehdä teknisuontoisia sopimuksia, joilla sallitaan poikkeava tekninen ratkaisu, vaatimus tai muu järjestely, kuten poikkeavaa aineen kuljetusehto, pakkaustapa tai kuljetusväline. Edellytyksenä sopimuksen tekemiselle olisi, että tällaisella poikkeavalla teknisellä ratkaisulla säilytetään kuitenkin vastaava turvallisuustaso kuin ADR-, RID- tai IMDG -määräyksiä noudattamalla. Yleensä tällaisilla sopimuksilla sovitut tekniset vaatimukset on tarkoitus tuoda pysyvänä muutoksena kansainvälisiin sopimuksiin. Poikkeusten soveltamisen kesto on rajattu enintään viiteen vuoteen sopimuksen tekemisestä, jona aikana vaatimus on tarkoitus sisällyttää kahden vuoden välein muutettaviin sitoviin kansainvälisiin sopimuksiin.

Kun Liikenteen turvallisuusvirasto olisi hyväksynyt sopimuksen käytön tie-, rautatie- tai merikuljetukseen, saisi poikkeusta soveltaa kansainvälisen kuljetuksen lisäksi kansallisissa kuljetuksissa. Kopio sovitusta sopimuksesta tulisi olla kuljetusvälineessä mukana, jos kansainvälisessä sopimuksessa niin määrätään. IMDG-säännöstön mukaisesti kopio vaaditaan pidettäväksi aluskuljetuksessa mukana. ADR-sopimuksen ja RID-määräysten mukaisesti tie- ja rautatiekuljetuksessa se vaaditaan, jos näin on erikseen erillis-sopimuksessa määrätty. Erillis-sopimukset on tarkoitus saattaa voimaan valtioneuvoston asetuksella.

Kuljetusmuotokohtaisten valtioneuvoston asetusten säännökset, joissa säädetään vastaavista erillis-sopimuksista, on tarkoitus ku-

mota, koska jatkossa poikkeusten sopimisesta ja soveltamisesta säädettäisiin laissa. Näin vaarallisten aineiden kuljetuksesta tiellä annetun valtioneuvoston asetuksen (194/2002) 4 § ja vaarallisten aineiden kuljetuksesta rautatiellä annetun valtioneuvoston asetuksen (195/2002) 4 §:n 3 momentti olisi kumottava.

Pykälään lisättäisiin uusi 5 momentti, jonka mukaan viranomaisen on toimivaltainen viranomaistehtävässään Suomen viranomaisena myös, kun kyseessä on kansainvälinen kuljetus, sekä tehtävissä, joista säädetään Euroopan unionin lainsäädännössä. Tarkoitus on säätää tästä viranomaisten toimivallasta laissa kaikkien kuljetusmuotojen osalta. Nykyisin asiasta on säädetty vain ilmakuljetusten osalta valtioneuvoston asetuksella.

Koska jatkossa tässä säännöksessä säädettyistä asioista säädettäisiin laissa, on ilmakuljetuksia koskevan asetuksen (210/1997) vastaava säännös tarkoitus kumota.

7 a §. *Vaarallisten aineiden kuljetukseen käytettävää ajoneuvoa koskevat vaatimukset.* Pykälän 3 momentissa Liikenteen turvallisuusvirasto valtuutettaisiin määräämään tarkemmin vaarallisten aineiden kuljetukseen soveltuvan ajoneuvon erityisistä rakenteista, teknisistä ominaisuuksista ja varusteista sekä vaarallisten aineiden säiliö- ja räjähdeku- ljetuksista, joissa ajoneuvolta ei edellytetä VAK-hyväksyntää ja VAK-katsastusta. Voimassa olevan lain mukaan kyseisistä asioista säädetään liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella.

7 c §. *VAK-hyväksyntöjä myöntävän ja VAK-katsastuksia suorittavan henkilön pätevyysvaatimukset.* Pykälän 1 momenttiin tehtäisiin tekninen korjaus.

Pykälän 2 momentissa säädetään puolustusvoimien VAK-hyväksyntöjä myöntävältä ja VAK-katsastuksia suorittavalta autontarkastajalta edellytettävästä erikoiskoulutuksesta. Momenttiin lisättäisiin valtuutus säätää pääsyaatimuksesta koulutukseen puolustusministeriön asetuksella. Lisäksi VAK-hyväksynnän myöntävältä ja VAK-katsastuksia suorittavalta henkilöltä edellytettävästä erikoiskoulutuksesta voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella. Voimassa olevan lain mukaan kyseisestä asiasta säädetään liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella. Liikenteen tur-

vallisuusvirasto voisi myös antaa tarkempia määräyksiä VAK-hyväksynnän myöntävältä ja VAK-katsastuksia suorittavalta henkilöltä edellytettävän erikoiskoulutuksen teknisistä yksityiskohdista.

9 §. Kuljetuksen suorittajan velvollisuudet. Pykälän 2 momentissa laajennettaisiin ilmakuljetuksessa vaadittavaa lupaa koskevaa valtioneuvoston asetuksenantovaltuutta siten, että valtioneuvoston asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä myös tapauksista, joissa lupaa ei tarvita. Tapaukset, joissa ilmakuljetuksessa edellytettyä lupaa ei vaadita, perustuvat pääosin ICAO-TI:n teknisiin määräyksiin. Momentin sanamuotoja muutettaisiin myös vastaamaan muualla laissa käytettyä kirjoitustapaa.

10 a §. Kuljetus matkatavarana. Pykälän 1 - 3 momentti säilyisivät ennallaan. Pykälän 4 momentissa annettaisiin Liikenteen turvallisuusvirastolle valtuutus määrätä tarkemmin vaarallisten aineiden kuljettamisesta matkatavarana. Nykyisin ainekohtaisesti tai muutoin yksityiskohtaisesti matkustajan ja miehistön jäsenen matkatavarana kuljettamien vaarallisten aineiden rajoittamisesta tai kieltämisestä sekä näiden aineiden pakkaamisesta ja muista teknisistä yksityiskohdista tie- ja rautatiekuljetuksissa säädetään liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella.

10 b §. Kuljetus lentopostilähetystenä. Pykälässä säädettäisiin postilähetyksistä vain lentopostin osalta johtuen kansainvälisistä vaarallisten aineiden ilmakuljetuksia koskevista velvoitteista. Pykälässä ei puututtaisi nykyisin sovellettaviin postitoimintaa koskeviin oikeuksiin ja velvollisuuksiin, joista säädetään postilaissa (415/2011).

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin postitoimintaa harjoittavan yrityksen tai operaattorin hyväksynnästä, kun kyse on vaarallisia aineita sisältävistä lähetyksistä. Hyväksyntää voitaisiin vaatia vain, jos Euroopan unionin lainsäädännössä, Suomea sitovassa kansainvälisessä sopimuksessa tai kansainvälisessä standardissa edellytetään hyväksyntää. Nykyisin kansainvälisen siviili-ilmailujärjestön (ICAO) kansainvälisen siviili-ilmailun yleissopimuksen nojalla julkaisemat ICAO-TI-määräykset edellyttävät tietyissä tapauksissa postitoiminnan harjoittajalta hyväksyntää. Sillä pyritään varmistamaan toiminnan tur-

vallisuus siten, että lentopostina kuljetetaan vain sallittuja lähetysaineita ja vaarallisia aineita sisältävien lähetysten vastaanottaminen ja käsittely suoritetaan turvallisesti ja vaatimustenmukaisesti. Hyväksynnän myöntää toimivaltainen viranomaisiin siinä maassa, jossa postilähetys otetaan vastaan lentokuljetusta varten. Suomessa toimivaltainen viranomaisiin olisi Liikenteen turvallisuusvirasto.

Hyväksyntä edellytettäisiin Postilain (415/2011) mukaisilta postiyrittäjiltä, Maailman postiliiton yleissopimuksen (SopS 17/1967) mukaisesti nimetyiltä operaattoreilta ja operaattoreilta, jotka ovat rekisteröineet sivutoimipisteen Suomeen Maailman postiliiton edellyttämällä tavalla, jos nämä yritykset tai operaattorit vastaanottavat tai käsittelevät tiettyjä vaarallisia aineita sisältäviä lentoposteja. Postilain mukaisilla postiyrittäjillä tarkoitetaan toimijoita, joilla on postilain 3 §:n mukainen toimilupa kirjelähetysaineita koskevaan postitoimintaan. Postiyrittäjiksi ovat tällä hetkellä valtakunnallisesti Itella Posti Oy sekä alueellisesti Esan Kirjapaino Oy ja Ilves Jakelu Oy.

Lisäksi sääntely koskisi sellaisia toimijoita, joilla on velvollisuus toimia Maailman postiliiton yleissopimuksen mukaisena nimettynä operaattorina. Maailman postiliiton mukaisia nimettyjä operaattoreita ovat tällä hetkellä Itella Posti Oy Manner-Suomessa ja Posten Åland Ab Ahvenanmaalla. Postilain 9 §:n 2 momentin 1 kohdan mukaisesti Itella Posti Oy:lle on sen toimiluvassa asetettu velvollisuus toimia Maailman postiliiton mukaisena nimettynä operaattorina. Ahvenanmaan maakuntahallitus on toimiluvassa velvoittanut Posten Åland Ab:n toimimaan nimettynä operaattorina Ahvenanmaalla.

Sääntely koskisi myös sellaisia toimijoita, jotka ovat rekisteröineet Maailman postiliiton edellyttämällä tavalla ulkomailta sijaitsevan sivutoimipisteen Suomeen. Toimipisteen rekisteröintiä haetaan Maailman postiliitolta. Maailman postiliiton päätöslauselmien (C44/2004, C63/2008, C6/2012) mukaan jäsenvaltiot voivat päättää siitä, hyväksyvätkö ne postin ulkomaisten sivutoimipisteiden rekisteröinnin. Suomessa liikenne- ja viestintäministeriö on antanut 5 päivänä maaliskuuta 2010 Posten AB:lle suostumuksen hakea Maailman postiliiton sopimusten mukaisen

ulkomailla sijaitsevan sivutoimipisteen rekisteröimistä Suomeen. Lisäksi toinen hakemus, jossa liikenne- ja viestintäministeriöltä pyydetään suostumusta ulkomaisen sivutoimipisteen rekisteröintiin, on parhaillaan vireillä.

Tarkoitus on, että postitoiminnan harjoittaja esittää hyväksyntää hakiessaan Liikenteen turvallisuusvirastolle turvallisuuden takaavat menetelmät, ohjeistukset ja henkilöstön koulutuksen. Henkilöstön yleisestä pätevyydestä säädetään lain 11 §:ssä ja erityissäännökset henkilöstön pätevyydestä ilmakuljetukseen liittyvissä tehtävissä ovat lain 11 a §:ssä. Tarkemmat säännökset hyväksynnän vaatimisen yksityiskohdista annettaisiin valtioneuvoston asetuksella. Tällaista hyväksyntää vaaditaan ICAO-TI:n mukaisesti vain tiettyjä vaarallisia aineita sisältävien lentopostilähetysten osalta. Valtioneuvoston asetuksella olisi siten tarkoitus säätää ICAO-TI:n 1; 2.3 mukaisesti tarkemmin niistä tapauksista, joissa momentissa tarkoitettu hyväksyntä vaaditaan. Lisäksi Liikenteen turvallisuusvirasto voisi antaa tarkempia määräyksiä hyväksynnän hakemisen ja myöntämisen teknisistä yksityiskohdista.

Pykälän 2 momentissa annettaisiin Liikenteen turvallisuusvirastolle valtuudet valvoa hyväksyntään liittyvää toimintaa. Lisäksi säädettäisiin hyväksynnän peruuttamisesta. Tarve turvallisuuden varmistamiseen saattaa edellyttää puuttumista oikeuteen käsitellä tiettyjä vaarallisia aineita sisältäviä lentopostilähettyksiä. Peruuttaminen olisi mahdollista, jos hyväksynnän haltija ei enää täytä hyväksynnän myöntämisen edellytyksiä tai hyväksynnän mukaisia lentoposteja ei ole käsitelty asianmukaisesti. Tällaisia tilanteita saattaa syntyä tahallisten laiminlyöntien, tahattomien virheiden tai hyväksynnän myöntämisen edellytyksenä olevien seikkojen muuttumisen vuoksi. Yleensä hyväksynnän haltijalle olisi ensin annettava kirjallinen huomautus tai varoitus ja vasta, jos toimenpide ei johda epäkohtien poistamiseen, hyväksyntä olisi voitava peruuttaa määräajaksi tai kokonaan. Jos turvallisuuden voidaan katsoa olevan vakavasti uhattuna, hyväksyntä olisi kiireellisissä tapauksissa voitava peruuttaa määräajaksi ilman kirjallista huomautusta tai varoitusta.

Pykälän 3 momentissa annettaisiin valtuutus Liikenteen turvallisuusvirastolle määrätä

tarkemmin lentopostikuljetuksista. Näiden määräysten tulee kuitenkin perustua Euroopan unionin lainsäädäntöön, Suomea sitovaan kansainväliseen sopimukseen tai standardiin.

10 c §. *Turvallisuusneuvonantajan nimeämisvelvollisuus.* Lakiin lisättäisiin uusi 10 c §, joka vastaisi sisällöltään voimassa olevan lain 10 b §:ää.

11 §. *Henkilöstön yleinen pätevyys.* Pykälän 2 momentissa annettaisiin Liikenteen turvallisuusvirastolle valtuutus antaa tie- ja rautatiekuljetukseen tarvittavan koulutuksen ja muun pätevyyden käytännön toteutuksesta sekä muista teknisistä yksityiskohdista määräyksiä. Nykyisin mainituista asioista säädetään liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella. Lisäksi momentin sanamuotoja muutettaisiin vastaamaan nykyistä kirjoitustapaa. Pykälän 3 momenttiin tehtäisiin tekninen korjaus.

11 a §. *Erityissäännökset henkilöstön pätevyydestä ilmakuljetukseen liittyvissä tehtävissä.* Pykälän 1 momenttia muutettaisiin siten, että ilmakuljetuksiin liittyvien koulutusten tulisi olla Liikenteen turvallisuusviraston hyväksymiä. Nykyisin koulutukselle, jota vaaditaan muilta kuin ilmakuljetuksen suorittajilta tai sen palveluksessa olevilta, ei tarvita hyväksyntää Liikenteen turvallisuusvirastolta, vaan ilmoitus koulutuksesta riittää. Muutoksella on tarkoitus selkeyttää ja yhdenmukaistaa kaikkien ilmakuljetuksen osapuolten koulutusvaatimuksia. Muutos myös tehostaa viranomaisten tehtäviä poistamalla kahden rinnakkaisen koulutuksia koskevan järjestelmän ylläpidon. Säännös perustuu Kansainvälisen siviili-ilmailujärjestön (ICAO) kansainvälisen siviili-ilmailun yleissopimuksen nojalla julkaisemiin ICAO-TI-määräyksiin. ICAO-TI:n 1;4.1 kohdan mukaisesti ilmakuljetuksen suorittajan koulutus on hyväksyttävä, mutta muilta kuin ilmakuljetuksen suorittajalta vaadittavan koulutuksen osalta hyväksyminen on suositusluontoinen eli siitä voidaan päättää kansallisesti.

Koska jatkossa laissa säädettäisiin koulutuksen hyväksynnästä, koulutusilmoitusta koskeva säännös on tarkoitus kumota ilmakuljetuksia koskevasta asetuksesta. Näin vaarallisten aineiden ilmakuljetuksesta ane-

tun asetuksen (210/1997) 17 a §:n 2 momentti olisi kumottava ja 3 momentti muutettava.

Pykälän 3 momentissa muutettaisiin sanamuotoa vastaamaan muualla laissa käytettyä kirjoitustapaa sekä tehtäisiin säädöstekninen korjaus. Asiallisesti kohta koskee Liikenteen turvallisuusviraston valtuutusta määrätä koulutuksen käytännön toteutuksesta sekä muista koulutukseen ja koulutuksen antajan ammatitaitoon liittyvistä teknisistä yksityiskohdista.

11 b §. *Ajolupa tiekuljetuksiin.* Pykälän 1 momenttia muutettaisiin siten, että vaarallisten aineiden kuljettamiseen oikeuttavaa ajolupaa myönnettäessä tarkastetaan henkilön auton ajo-oikeus ja se, ettei hän ole ajokiellossa.

Pykälän 4 momentissa annettaisiin valtuutus määräysten antoon Liikenteen turvallisuusvirastolle. Nykyisin ajolupakoulutusohjelman ja ajoluvan saamiseksi tarvittavan kokeen sisällöstä säädetään liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella. Lisäksi momentin sanamuotoja muutettaisiin vastaamaan muualla laissa käytettyä kirjoitustapaa.

11 c §. *Kuljetukseen liittyvät asiakirjat, selvitykset ja ilmoitukset.* Pykälän 1 momenttiin otettaisiin kaikkia kuljetusmuotoja koskevien Suomea sitovien kansainvälisten velvoitteiden ja Euroopan unionin lainsäädännön mukainen säännös, jonka mukaan lähettäjän ja kuljetuksen suorittajan on säilytettävä kuljetusasiakirjoja vähintään kolmen kuukauden ajan. Näistä asiakirjoista annetaan jo nykyisin tarkempia säännöksiä kuljetusmuotokohtaisilla valtioneuvoston asetuksilla 3 momentissa olevan valtuuden nojalla.

Valtioneuvoston asetusten vastaavat säännökset on tarkoitus kumota, koska jatkossa näissä säännöksissä säädetyistä asioista säädettäisiin laissa. Näin vaarallisten aineiden kuljetuksesta tiellä annetun valtioneuvoston asetuksen 26 §:n 7 momentti ja vaarallisten aineiden kuljetuksesta rautatiellä annetun valtioneuvoston asetuksen 24 §:n 5 momentti olisi muutettava.

Lisäksi pykälän 1 momentissa annettaisiin valtuutus Liikenteen turvallisuusvirastolle myös tie- ja rautatiekuljetuksissa määrätä kuljetuksessa mukana pidettävistä tiedoista annettavista ainekohtaisista ja muista yksityiskohtaisista poikkeuksista pienille määrille

vaarallista ainetta. Nykyisin poikkeuksista voidaan säätää liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella. Alus- ja ilmakuljetuksissa tarvittavista yksityiskohtaisista poikkeuksista määrätään jo voimassa olevan lain nojalla Liikenteen turvallisuusviraston määräyksellä.

Pykälän 4 momentista kumottaisiin valtuutus säätää kuljetukseen liittyvien asiakirjojen säilytyksestä, sillä säilytyksestä säädettäisiin pykälän 1 momentissa. Momenttiin lisättäisiin Liikenteen turvallisuusvirastolle valtuutus määrätä asiakirjojen ja muiden pykälässä tarkoitettujen selvitysten ja ilmoitusten teknisistä yksityiskohdista tie- ja rautatiekuljetuksissa. Nykyisin kyseisistä asioista tie- ja rautatiekuljetusten osalta säädetään liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella.

11 d §. *Turvatoimet ja velvoitteet.* Pykälän 3 ja 4 momenttia muutettaisiin siten, että momenteissa säännellyt turvatoimet- ja velvoitteet koskisivat pykälän 1 momentissa tarkoitettuja aineita eli vaarallisia aineita, jotka tahallisesti väärinkäytettynä saattavat aiheuttaa suurta vaaraa ihmisille, ympäristölle tai omaisuudelle. Voimassa olevassa laissa viitataan tältä osin vähäistä suurempiin määriin eli ns. vapaarajan ylittäviin määriin vaarallista ainetta. ADR-sopimusta ja RID-määräyksiä on kuitenkin muutettu siten, että kyseessä olevien turvatoimien ja -velvoitteiden velvoittavuus ei riipu enää ainoastaan ns. vapaarajan ylittymisestä.

Pykälän 6 momentissa annettaisiin Liikenteen turvallisuusvirastolle valtuutus määrätä muun muassa ainekohtaisesti tai muutoin yksityiskohtaisesti aineista, joiden kuljetukseen osallistuvien on laadittava turvasuunnitelma ja joiden kuljetukseen käytettävä kuljetusväline on turvattu. Voimassa olevan lain mukaan näistä säädetään liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella. Lisäksi momentin sanamuotoja muutettaisiin vastaamaan muualla laissa käytettyä kirjoitustapaa.

12 §. *Kuljetus ja tilapäinen säilytys.* Pykälän 5 momentissa annettaisiin valtuutus tie- ja rautatiekuljetuksissa määräysten antoon Liikenteen turvallisuusvirastolle. Nykyisin momentissa tarkoitetuista asioiden käytännön toteutuksesta ja teknisistä yksityiskohdista, kuten kuljetusyksiköiden erottelusta ja ainekohtaisista menettelyistä, tie- ja rautatiekuljetuksissa säädetään liikenne- ja viestintäminis-

teriön asetuksella. Lisäksi momentin sanamuotoja muutettaisiin vastaamaan muualla laissa käytettyä kirjoitustapaa.

13 §. Muut velvollisuudet. Pykälää muutettaisiin siten, että siinä annetut säännökset vastaisivat muihin pykäliin tehtyjä muutoksia.

13 a §. Pakkauksen ja säiliön vaatimustenmukaisuus. Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin velvollisuus merkitä pakkaus ja säiliö niin, ettei siitä aiheudu vaaraa. Merkintä ilmaisee, että merkitty pakkaus tai säiliö vastaa hyväksyttyä ja testattua pakkausta tai säiliötä, ja että se täyttää valmistusta koskevat vaatimukset. Tässä ehdotetulla vaatimustenmukaisuuteen liittyvällä merkinnällä ei tarkoiteta lainsäädännön edellyttämiä varoituslipukkeita tai suurlipukkeita taikka muita varoitusmerkintöjä. Liikenteen turvallisuusvirastolla olisi valtuutus määrätä pakkausten ja säiliöiden teknisistä yksityiskohdista, jotka liittyvät pakkausten ja säiliöiden valmistukseen, rakenteeseen tarkastukseen, merkintään ja käyttöön, 24 §:n 2 momenttiin ehdotetun valtuutussäännöksen mukaisesti.

Lisäksi 1 momenttiin lisättäisiin valtuutus säätää valtioneuvoston asetuksella pakkauksen ja säiliön vaatimustenmukaisuuden osoittamisesta ja vaatimustenmukaisuuden osoittamiseen tarvittavien asiakirjojen säilyttämisestä. Kuljetettavien painelaitteiden osalta vastaava valtuutus on 13 b §:n 4 momentissa. Tyypinhyväksyntää koskevien asiakirjojen, vaatimustenmukaisuudesta annettavien todistusten sekä niihin liittyvien teknisten asiakirjojen säilyttämisestä olisi tarkoitus säätää erilaisia vaatimuksia riippuen siitä, millaisesta tai missä kuljetusmuodossa käytettävästä pakkauksesta tai säiliöstä on kyse. Asiakirjojen säilytyksestä säädettäisiin velvollisuuksia mm. valmistajalle, tyypinhyväksynnän haltijalle, todistuksen myöntäjälle sekä tarvittaessa viranomaiselle näiden lakkauttaessa toimintansa.

Lisäksi momenttiin lisättäisiin valtuutus säätää valtioneuvoston asetuksella pakkauksen ja säiliön vaatimustenmukaisuuden osoittamiseksi annettavan tyypinhyväksynnän voimassaoloajasta, uudistamisesta ja kumoamisesta. Tarkoitus olisi säätää pakkauksen ja säiliön tyyppistä riippuen enimmäisaika tyypinhyväksynnän voimassaololle sekä tarkas-

tuslaitoksen toimista, jos se joutuu teknisten vaatimusten muuttuessa kumoamaan hyväksynnän. Vastaava valtuutus kuljetettavien painelaitteiden osalta annettaisiin lain 13 b §:ssä.

Pykälän 1 momentissa annettaisiin myös valtuutus Liikenteen turvallisuusvirastolle, jonka mukaan se voi määrätä tarkemmin pakkausten ja säiliöiden vaatimustenmukaisuuden osoittamiseen tarvittavista asiakirjoista. Valtuutus vastaa, mitä 13 b §:n 4 momentissa on säädetty. Nykyisin pakkausten ja säiliöiden vaatimuksista tie- ja rautatiekuljetuksissa säädetään tarkemmin liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella.

Pykälän 1 momentissa poistettaisiin valtuutus säätää ja määrätä tarkemmin liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella ja Liikenteen turvallisuusviraston päätöksellä pakkausten ja säiliöiden teknisistä vaatimuksista. Laki ehdotuksen 24 § 2 momentin valtuutussäännöksen mukaisesti Liikenteen turvallisuusvirasto määräisi vaarallisten aineiden kuljetuksen ja tilapäisen säilytyksen teknisistä yksityiskohdista.

Pykälään lisättäisiin uusi 2 momentti, jossa säädettäisiin muita pakkauksia ja säiliöitä kuin kuljetettavia painelaitteita markkinoille saattavan, luovuttavan tai käyttöön ottavan tahon velvollisuudesta huolehtia tuotteen vaatimustenmukaisuudesta soveltuvin osin. Velvollisuus olisi tarkoitukseltaan vastaava kuin kuljetettavia painelaitteita koskeva 13 b §:ssä säädetty velvollisuus, mutta vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun direktiivin sääntelyn luonteen vuoksi muotoilultaan yleisempi. Velvollisuus koskisi sekä tuotteen markkinoille saattajaa ja luovuttajaa että sitä, joka ottaa sen käyttöön kuljetuksessa. Velvollisuus ei kuitenkaan koskisi yksityishenkilöitä, jotka ottavat vähittäismyyntipakkauksen käyttöön yksityiskäytössä vapaa-ajan- tai urheilutoiminnassa. Vähittäismyyntipakkauksena ei voitaisi pitää teollisuudessa yleisesti käytettäviä vaarallisten aineiden kuljetukseen tarkoitettuja IBC-pakkauksia, suurpäälyksiä tai säiliöitä. Yksityishenkilö voisi luottaa siihen, että vähittäismyyntissä oleva vaarallisten aineiden kuljetukseen myytävä tuote on vaatimustenmukainen. TPED-direktiivin kansallisen voimaansaattamisen yhteydessä säädettiin tällaisesta velvollisuu-

desta kuljetettavien painelaitteiden osalta. Myös muiden vaarallisten aineiden kuljetukseen käytettävien tuotteiden osalta voidaan katsoa olevan tarkoituksenmukaista, että laissa on selkeä säännös, jossa asianomaiselle toimijalle asetetaan velvollisuus huolehtia tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta. Tämä on perusteltua, koska kyseessä ovat tuotteet, joiden vaatimustenmukaisuudella on vaikutusta terveyteen, turvallisuuteen, omaisuuteen ja ympäristöön, kuten pykälän 1 momentissa tuodaan esiin.

13 b §. Talouden toimijan velvollisuudet. Pykälän 4 momenttia muutettaisiin siten, että kuljetettavien painelaitteiden vaatimustenmukaisuuden osoittamiseen tarvittavien asiakirjojen säilyttämisestä sekä kuljetettavan painelaitteen vaatimustenmukaisuuden osoittamiseksi annettavan tyyppihväksynnän voimassaoloajasta, uudistamisesta ja kumoamisesta säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella. Ehdotetut valtuussäännökset ovat vastaavat kuin edellä on selostettu 13 a §:n 1 momentin perusteluissa, jotka koskevat yleensä pakkauksia ja säiliöitä. Momentissa nykyisin oleva valtuutus säätää asiakirjojen säilyttämisestä liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella kumottaisiin.

Lisäksi pykälän 4 momentissa annettaisiin Liikenteen turvallisuusvirastolle valtuutus määrätä tarkemmin vaatimustenmukaisuuden osoittamiseen tarvittavista asiakirjoista. Nykyisin asiakirjoista säädetään liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella. Momentin sanamuotoja muutettaisiin myös vastaamaan muualla laissa käytettyä kirjoitustapaa.

13 c §. Tarkastuslaitokset ja niiden tehtävät. Pykälän 1 momentissa esitettäisiin tarkastuslaitostyyppit. Nykyisin tarkastuslaitosten tyypeistä säädetään vaarallisten aineiden kuljetukseen tarkoitettujen pakkausten, säiliöiden ja irtotavarakonttien vaatimustenmukaisuuden osoittamisesta annetun valtioneuvoston asetuksen (1008/2011) 9 §:ssä. Tämä 9 § olisi tarkoitus kumota, kun vastaava säännös otettaisiin lakiin. Tarkastuslaitosten tehtävät perustuvat kansainvälisiin sopimuksiin, VAK-direktiiviin sekä TPED-direktiiviin.

Pykälän 2 momentti vastaisi sisällöltään voimassa olevan lain 1 momenttia.

Pykälän 3 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä tarkastuslaitosten yhteistyöstä ja tehtävistä. Lisäksi 3 momentissa annettaisiin Liikenteen turvallisuusvirastolle valtuutus määrätä tarkemmin tarkastuslaitosten tehtävissä noudatettavista menettelyistä ja muista vastaavista tehtävistä. Voimassa olevan lain mukaan kyseistä asioista säädetään liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin tarkastuslaitoksen oikeudesta teettää osia tehtävistään alihankintana. Nykyisin alihankinnasta säädetään valtioneuvoston asetuksella. A-tyypin ilmoitetun laitoksen valvonnassa oleva tarkastuspalvelu ei kuitenkaan saisi teettää tehtäviä alihankintana. Jotta toimeksiantaja olisi tietoinen siitä, että tarkastuslaitos aikoo teettää tehtäviä alihankintana, siitä olisi sovitava tarkastuslaitoksen ja toimeksiantajan välillä. Momentissa annettaisiin valtuutus säätää asiasta tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Pykälän 5 momentissa säädettäisiin tarkastuslaitoksen velvollisuudesta varmistaa, että alihankkija täyttää tarkastuslaitoksille säädetty vaatimukset. Nykyisin asiasta säädetään valtioneuvoston asetuksella. Alihankkijan ei kuitenkaan tarvitsisi olla Suomessa rekisteröity oikeushenkilö. Tämä helpottaisi tarkastuslaitosten säännöksissä vaadittua toimintaa, jos säädöksiin tai teknisiin määräyksiin tulee uusia vaatimuksia kokeista tai testausmenetelmistä, joita ei vielä ole saatavana Suomessa. Tarkastuslaitos voisi teettää näin osia tehtävistään muualla kotimaassa tai ulkomailla. Joka tapauksessa tarkastuslaitos vastaa alihankintana teettämistään toimenpiteistä, ja sen olisi ilmoitettava viranomaiselle alihankintaa koskevista järjestelyistään.

Koska tarkastuslaitostyypeistä otettaisiin säännös lakiin ja koska jatkossa alihankinnasta säädettäisiin laissa, on valtioneuvoston asetuksen vastaavat säännökset tarkoitus kumota. Näin vaarallisten aineiden kuljetukseen tarkoitettujen pakkausten, säiliöiden ja irtotavarakonttien vaatimustenmukaisuuden osoittamisesta annetun valtioneuvoston asetuksen 9 § ja 21 § olisi kumottava.

Lisäksi pykälän sanamuotoja muutettaisiin vastaamaan muualla laissa käytettyä kirjoitustapaa.

13 d §. *Tarkastuslaitosten tunnustaminen.* Pykälän 3 momenttia tarkennettaisiin siten, että siinä säädettäisiin tarkastuslaitoksen tunnustamisen kirjallisesta hakemisesta siltä viranomaiselta, jonka toimivaltaan tunnustaminen kuuluu. Nykyisin asiasta säädetään valtioneuvoston asetuksella. Koska jatkossa asiasta säädettäisiin laissa, vaarallisten aineiden kuljetukseen tarkoitettujen pakkausten, säiliöiden ja irtotavarakonttien vaatimustenmukaisuuden osoittamisesta annetun valtioneuvoston asetuksen 17 §:n 1 momentista olisi kumottava vastaava säännös. Tarkemmat säännökset hakemisesta annettaisiin edelleen valtioneuvoston asetuksella. Momentin sanamuotoja muutettaisiin vastaamaan myös muualla laissa käytettyä kirjoitustapaa.

13 e. *Tarkastuslaitosten tunnustamisen edellytykset,* Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin valtuutus Liikenteen turvallisuusvirastolle antaa tarkempia määräyksiä vaatimustenmukaisuuden arviointia koskevan standardin SFS-EN ISO/IEC 17020 soveltamisesta Suomea sitovien kansainvälisten velvoitteiden ja Euroopan unionin säädösten mukaisesti. Tarkoitus on, että Liikenteen turvallisuusvirasto määrää muun muassa standardista sovellettavasta versiosta. Näin ollen maininta siitä, minkä vuoden standardia sovelletaan, poistettaisiin laista. Standardia päivitetään noin viiden vuoden välein ja muutetaan tarvittaessa. Samoin Liikenteen turvallisuusvirasto voisi määrätä esimerkiksi siitä, ettei standardia sovelleta kaikilta osin, jos Suomen sitovissa kansainvälisissä velvoitteissa tai Euroopan unionin lainsäädännössä niin määrätään. Kyseessä olevan standardin soveltaminen perustuu muun muassa ADR-sopimuksen liitteen A ja RID-määräysten liitteen kohtaan 1.8.6.8. Tällä hetkellä ADR-sopimuksen ja RID-määräysten mukaisesti sovelletaan standardin versiota SFS-EN ISO/IEC 17020:2004.

13 i §. *Rekisteröinti.* Pykälässä annettaisiin valtuutus säätää rekisteröinnistä valtioneuvoston asetuksella. Nykyisin Turvallisuus- ja kemikaaliviraston rekisteristä säädetään liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella. Ehdotuksen mukaan myös muut säiliöt kuin kuljetettavat painelaitteet olisi rekisteröitävä. Tarkoitus olisi, että valtioneuvoston asetuk-

sella rekisteröintivelvoite säädettäisiin kuljetettaville painelaitteille, joiden tilavuus on yli 450 litraa, sekä paineella tyhjennettäville tai täytettäville säiliöille. Asetuksessa voitaisiin velvoittaa tarvittaessa rekisteröitäviksi myös muut tietyn kokoluokan ylittävät säiliöt, kuten kemikaalisäiliöt riippumatta täyttö- tai tyhjennystavasta.

14 a §. *Yleiset kuljetusrajoitukset.* Pykälän 3 momenttia muutettaisiin siten, että myös tie- ja rautatiekuljetuksissa Liikenteen turvallisuusvirasto määräisi ainekohtaisesti tai muutoin yksityiskohtaisesti aineista, joita ei saa kuljettaa, tai aineista, joiden kuljetukseen edellytetään hyväksyntää tai poikkeuslupaa. Lisäksi sillä olisi valtuus määrätä hyväksynnän ja poikkeuksen hakemiseen liittyvistä teknisistä yksityiskohdista samoin kuin kuljetusrajoitusten teknisistä yksityiskohdista. Nykyisin kyseisistä asioista tie- ja rautatiekuljetuksissa voidaan säätää tarkemmin liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella.

14 b §. *Alueelliset kuljetusrajoitukset.* Pykälän 1 ja 2 momenttia muutettaisiin siten, että Liikenteen turvallisuusvirasto saisi antaa kunnan perustellusta esityksestä reittirajoituksia sekä tien-, kadun- tai radanpitäjän esityksestä rajoittaa vaarallisten aineiden tie- tai rautatiekuljetusta tietyssä tien-, kadun- tai radanpitäjän hallinnoimassa tunnelissa. Tehtävä siirtyisi liikenne- ja viestintäministeriöltä Liikenteen turvallisuusvirastolle.

Pykälän 3 momentissa annettaisiin Liikenteen turvallisuusvirastolle valtuutus määrätä tarkemmin vaarojen arvioinnista, kuljetusrajoitusten alaisista aineryhmistä, rajoituksen toteuttamisesta ja kuljetusrajoituksiin liittyvistä seikoista. Nykyisin näistä asioista voidaan säätää tarkemmin liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella.

16 §. *Tarkastus-, tiedonsaanti- ja tutkimusoikeus.* Pykälän 4 momenttiin lisättäisiin viittaus 1 momenttiin. Tällä tarkennettaisiin määräystä siten, että 4 momentin säännökset näytteen korvaamisesta sekä tutkimuksesta ja näytteenotosta aiheutuneista kuluista, koskisivat sekä 1 momentissa että 3 momentissa tarkoitettua näytettä. Tällöin näytteellä ei 4 momentissa tarkoiteta vain sellaista näytettä, joka on otettu kuljetuksen pysäytyksen yhteydessä. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto

voi ottaa pakkausnäytteitä esimerkiksi suorittaessaan pakkausten markkinavalvontaa.

16 a §. Pakkausten ja säiliöiden viranomaisvalvonta.

Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin Säteilyturvakeskus toimivaltaiseksi viranomaiseksi radioaktiivisten aineiden kuljetukseen käytettyjen pakkausten ja säiliöiden markkinavalvonnan osalta.

Pykälään lisättäisiin uusi 6 momentti, jossa säädettäisiin muista kuin kuljetettavia painelaitteita koskevista valvontaviranomaisen markkinavalvontakeinoista. Valvonnan tehokkaan suorittamisen vuoksi on tarpeen, että valvontaviranomaisella on kaikkien sen valvottavana olevien tuotteiden osalta käytettävissään riittävät markkinavalvontakeinot muun muassa turvallisuuden varmistamiseksi. Ehdotettu sääntely vastaa paljolti sääntelyä, joka laissa oli ennen TPED-direktiivin kansallisesta voimaansaattamisesta aiheutuvia muutoksia. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto tai radioaktiivisten aineiden osalta Säteilyturvakeskus voisi vaatimustenvastaisen tuotteen kyseessä ollen antaa säännöksessä lueteltuja kieltoja ja määräyksiä aikaisempaa sääntelyä vastaavalla tavalla. Momentin 3 kohdassa säädettäisiin palautusmenettelyn järjestämisestä. Tämä vaihtoehto olisi tarkoitettu käytettäväksi yleensä riskinarvioinnillisesti keskimääräistä vakavammassa tilanteessa. Momentin 4 kohdassa säädettäisiin viimesijaisena keinona mahdollisuudesta määrätä tuote hävitettäväksi tai muuten määrätä, miten sen kanssa tulee menetellä. On arvioitavissa, että esimerkiksi tarve määrätä tuote hävitettäväksi tulisi kyseeseen sängen harvoin, mutta on tärkeää, että valvontaviranomaisella on tämä mahdollisuus käytössään kaikkein vaarallisimmiksi havaittujen tuotteiden osalta.

17 a §. Virka-apu. Pykälän 1 momentista poistettaisiin viittaus 5 §:ään. Lain 5 § koskee liikenne- ja viestintäministeriötä, joka ei ole tässä pykälässä tarkoitettu valvontaviranomainen.

18 §. Hallinnolliset pakkokeinot. Pykälän otsikko muutettaisiin siten, että pakkokeinoiksi eivät rajoitu vain uhkasakko ja teettämishaku.

Pykälään otettaisiin uusi 1 momentti, jossa säädettäisiin valvontaviranomaisen oikeudes-

ta antaa kirjallinen huomautus sille, joka rikko lakia taikka sen nojalla annettuja ohjeita, määräyksiä tai lupaehtoja. Pykälään otettaisiin uusi 2 momentti, jossa säädettäisiin huomautuksen sisällöstä.

Pykälän nykyinen 1 momentti muutettaisiin ja se siirtyisi uudeksi 3 momentiksi. Momentista poistettaisiin viittaus 5 §:ään. Lain 5 § koskee liikenne- ja viestintäministeriötä, joka ei ole tässä pykälässä tarkoitettu valvontaviranomainen. Momenttiin lisättäisiin viittaus pykälän uuteen 1 momenttiin viranomaisen antaman huomautuksen osalta. Näin ollen huomautusta voitaisiin myös tehostaa uhkasakolla tai teettämishallalla. Momentin mukaan 6 §:ssä tarkoitettu viranomainen voisi määrätä, että päätöstä olisi muutoksenhausta huolimatta noudatettava.

20 §. Oikaisun hakeminen. Voimassa olevassa 20 §:ssä säädetään siitä, että oikaisuvaatimus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista ja että päätökseen on liitettävä oikaisuvaatimusosoitus. Hallintolain 7 a luvussa (581/2010) on vuonna 2010 voimaan tulleet yleissäännökset oikaisuvaatimuksen tekemisestä. Näiden säännösten mukaan oikaisuvaatimus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Hallintolain 46 §:ssä säädetään myös velvollisuudesta antaa oikaisuvaatimusohjeet. Kun ehdotetussa laissa ei ole tarkoitus poiketa hallintolain oikaisuvaatimusta koskevista yleissäännöksistä, pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä viitataan hallintolakiin.

21 §. Muutoksenhaku. Oikaisuvaatimusta koskevaan päätökseen ja muuhun päätökseen saisi hakea muutosta hallinto-oikeudelta siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Hallinto-oikeuden päätökseen koskien VAK-hyväksyntöjen myöntämisoikeuden ja katsastusten suorittamisoikeuden peruuttamista, tiekuljetuksia koskevan ajoluvan peruuttamista ja vaarallisten aineiden ilmakuljetusta koskevan luvan peruuttamista, vaarallisia aineita sisältävien lentopostilähetysten käsittelyä koskevan hyväksynnän peruuttamista, koulutusluvan peruuttamista sekä tarkastuslaitoksen tunnustamisen peruuttamista koskevassa asiassa saisi hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen si-

ten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Hallinto-oikeuden muusta päätöksestä valittaminen vaatisi kuitenkin sitä, että korkein hallinto-oikeus myöntäisi asiassa valitusluvan.

23 a §. Poikkeukset. Pykälän 3 momenttia muutettaisiin siten, että turvallisuusvirasto saisi muissa kuin 1 ja 2 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa tarvittaessa myöntää luvan poiketa lain nojalla annetuista säännöksistä ja määräyksistä. Tehtävä siirtyisi liikenne- ja viestintäministeriöltä Liikenteen turvallisuusvirastolle.

23 b §. Viranomaisten oikeus tietojen saantiin. Pykälää muutettaisiin siten, että liikenne- ja viestintäministeriön nimi kirjoitettaisiin kokonaisuudessaan, sillä lain 3 §:stä ehdotetaan kumottavaksi määritelmä ministeriöstä.

24 §. Tarkemmat säännökset ja määräykset. Pykälän otsikkoa muutettaisiin. Pykälän 2 momentissa annettaisiin valtuutus myös tie- ja rautatiekuljetuksissa määräysten antoon Liikenteen turvallisuusvirastolle. Nykyisin vaarallisten aineiden kuljetuksen ja tilapäisen säilytyksen teknisistä yksityiskohdista, jotka liittyvät luokitukseen, merkintöihin, säiliöiden ja pakkausten hyväksymiseen sekä kuljetus-, lastaus- ja käsittelyturvallisuuteen tie- ja rautatiekuljetuksissa, säädetään tarkemmin liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella.

Valtuutusta myös tarkennettaisiin siten, että Liikenteen turvallisuusvirasto määrää myös säiliöiden ja pakkausten valmistukseen, rakenteeseen, tarkastukseen, merkintään ja käyttöön liittyvistä teknisistä yksityiskohdista. Nykyisin valtuutus on tältä osin 13 a §:ssä. On tarkoituksenmukaista ottaa se 24 §:ään, joka kattaa jo muut säiliöiden ja pakkausten tekniset yksityiskohdat kuten hyväksymisen.

Pykälän 3 momenttia muutettaisiin siten, että Liikenteen turvallisuusvirasto voi määrätä vaarallisten aineiden kuljetuksesta maastossa. Nykyisin vaarallisten aineiden kuljetuksesta maastossa säädetään liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella. Saaristolii-kenteellä tarkoitettaisiin maantielautoilla ja yhteysaluksilla suoritettavaa liikennettä. Liikenteen turvallisuusvirasto voisi siten antaa määräyksiä vaarallisten aineiden kuljetukses-

ta lautalla eli lautta-aluksella tai lossilla ja saariston yhteysaluksilla.

2 Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevan voimaan mahdollisimman pian eduskunnan hyväksymisen jälkeen.

Siirtymäsäännöksissä säädettäisiin kuitenkin, että tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten nojalla annetut liikenne- ja viestintäministeriön asetukset sekä liikenneministeriön päätös ajoneuvojen katsastushenkilöstön lisäkoulutuksesta jäisivät voimaan, kunnes ne kumotaan liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella. Samoin ennen tämän lain voimaantuloa liikenne- ja viestintäministeriön määräämät vaarallisten aineiden kuljetuksia koskevat alueelliset kuljetusrajoitukset ja antamat poikkeusluvut jäisivät voimaan. Liikenne- ja viestintäministeriö on määrännyt alueellisia kuljetusrajoituksia voimassa olevan lain 14 b §:n 1 momentin nojalla ja antanut poikkeuslupia 23 a §:n 3 momentin nojalla. Poikkeuksia ja alueellisia kuljetusrajoituksia koskeva toimivalta siirtyisi lakiehdotuksen mukaan Liikenteen turvallisuusvirastolle, jolla olisi myös toimivalta muuttaa edellä mainittuja poikkeuksia tai alueellisia kuljetusrajoituksia.

3 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

Perustuslain 80 §:n 2 momentin mukaan muu kuin 80 §:n 1 momentissa tarkoitettu viranomainen voidaan lailla valtuuttaa antamaan oikeussääntöjä määrätyistä asioista, jos siihen on sääntelyn kohteeseen liittyviä erityisiä syitä eikä sääntelyn asiallinen merkitys edellytä, että asiasta säädetään lailla tai asetuksella. Tällaisen valtuutuksen tulee olla soveltamisalaltaan täsmällisesti rajattu.

Perustuslakivaliokunta on lausuntokäytännössään todennut perustuslain 80 §:n 2 momentin soveltamisesta, että asetuksenantovaltuuksiin verrattuna määräysenantovaltuuksiin kohdistuu yleistä tarkkarajaisuusvaatimusta pidemmälle menevä vaatimus valtuuden kattamien asioiden määrittelemisestä tarkasti laissa. Valtuuden tulee perustuslain nimenomaisen säännöksen mukaan olla sovel-

tamisaaltaan täsmällisesti rajattu (PeVL 46/2001 vp, s. 3/I ja PeVL 16/2002 vp, s. 2/I). Muiden viranomaisten norminantovalta on perustuslain näkökulmasta poikkeuksellista (PeVM 10/1998 vp, s. 123/II ja PeVL 16/2002 vp s. 2/I). Perustuslakiuudistuksen yhteydessä mainittiin esimerkkeinä viranomaisen norminantovallasta tekninen ja vähäisiä yksityiskohtia koskeva sääntely, johon ei liity merkittävää harkintavallan käyttöä (HE 1/1998 vp, s. 133/II; ks. myös PeVL 16/2002 vp, s. 2/I ja PeVL 19/2002 vp, s. 5/I).

Perustuslakivaliokunta on lausuntokäytännössään käsitellyt myös perustuslain 80 §:n 2 momentissa tarkoitettuja erityisiä syitä (PeVL 17/2004 vp, s. 3/II). Erityiseksi syyksi voidaan katsoa esimerkiksi se, että säänneltävään toimintaan liittyy runsaasti ammatillisia erityispiirteitä. Perustuslakivaliokunta on myös korostanut, että perustuslain 80 §:n 1 ja 2 momentin säännökset rajoittavat suoraan valtuussäännösten tulkintaa samoin kuin valtuussäännösten nojalla annettavien säännösten ja määräysten sisältöä (PeVL 48/2001 vp, s. 4, PeVL 1/2004 vp, s. 2 ja PeVL 19/2006 vp, s. 3).

Ehdotetulla lailla annettaisiin uusia määräyksenantovaltuuksia Liikenteen turvallisuusvirastolle seuraavissa säännöksissä: 3 a §, 6:n § 5 momentti, 7 a §:n 3 momentti, 7 c §:n 2 momentti, 10 a §:n 4 momentti, 10 b §:n 3 momentti, 11 §:n 2 momentti, 11 b §:n 4 momentti, 11 c §:n 1 ja 4 momentti, 11 d §:n 6 momentti, 12 §:n 5 momentti, 13 a §:n 1 momentti, 13 b §:n 4 momentti, 13 c §:n 3 momentti, 13 e §:n 1 momentti, 14 a §:n 3 momentti, 14 b 3 momentti ja 24 §:n 2 ja 3 momentti. Liikenteen turvallisuusvirasto voisi näiden säännösten nojalla antaa tarkempia määräyksiä kysymyksissä, joista voimassa olevan lain mukaan voidaan säätää tarkemmin liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella. Liikenteen turvallisuusvirastolle on jo annettu määräyksenantovaltuudet osassa edellä mainituista säännöksistä, ja näiden osalta on kyse määräyksenantovallan laajentamisesta erityisesti tie- ja rautatiekuljetuksiin.

Liikenteen turvallisuusvirastolle annettavia määräyksenantovaltuuksia ehdotetaan laajennettaviksi vaarallisten aineiden kuljetuk-

sen turvallisuuden varmistamiseksi ja kehittämiseksi. Vaarallisten aineiden kuljetukseen liittyy runsaasti ammatillisiksi luonnehdittavia erityispiirteitä, mikä tukee sitä, että määräykset antaa liikenne- ja viestintäministeriöltä alempi viranomainen. Valtuudet koskisivat teknisluonteisia ja vähäisiä yksityiskohtia koskevaa sääntelyä, johon ei liity merkittävää harkintavallan käyttöä. Vaarallisten aineiden kuljetusta koskevat säännökset ja määräykset perustuvat kansainvälisiin sopimuksiin ja suosituksiin sekä Euroopan unionin lainsäädäntöön. Kutakin kuljetusmuotoa koskevat säännökset ja määräykset käsittävät yli 1000 sivua. Eri kuljetusmuotoja koskevia kansainvälisiä sopimuksia myös muutetaan muuttaman vuoden välein, ja määräystenantovaltuuksien laajentaminen nopeuttaisi tarvittavien muutosten tekemistä kansallisella tasolla.

Valtiosopimuksentekovalta kuuluu lähtökohtaisesti perustuslain 93 §:ssä tarkoitettulle ulkopoliittikan johdolle. Sopimuksentekovaltaa koskevien yleisten periaatteiden mukaan sopimuksentekovaltaa voidaan kuitenkin lailla rajoitetusti siirtää muille viranomaisille. Delegoinnin edellytyksenä on, että valtuus rajoittuu valtuuttavan velvoitteen puitteisiin, eikä merkitse valtuutta sopia päävelvoitteen luonteeseen tai tavoitteisiin vaikuttavista muutoksista sopimussuhteeseen eikä asioista, jotka kuuluvat perustuslain mukaan eduskunnan toimialaan. Viranomaisille osoitettu sopimuksentekovaltuus voi näin ollen koskea lähinnä teknisiä tarkastuksia tai täydennyksiä taikka viranomaisten välisen yhteistoiminnan yksityiskohtien järjestämistä. Valtuutuksessa on ilmaistava myös ne viranomais- tai muut tahot, joiden kanssa sopimuksia voidaan tehdä (PeVL 14/2010 vp; PeVL 16/2004 vp; PeVL 40/2000). Muille viranomaisille kuin valtioneuvostolle tai ministeriölle voidaan rajoitettuakin sopimuksentekovaltaa siirtää vain poikkeuksellisesti ja erityisestä syystä.

Ehdotetun lain 6 §:n 4 momentilla valtuutettaisiin Liikenteen turvallisuusvirasto tekemään tiettyjä ADR-sopimuksessa, RID-määräyksissä ja IMDG-säännöstössä tarkoitettuja määrä-aikaisia, teknisluonteisia sopimuksia, joilla sallitaan poikkeava tekninen ratkaisu tai muu järjestely. Kyse on edellä mainittujen kansainvälisten sopimusten soveltamiseen ja yksityiskohtien järjestämiseen

liittyvistä hyvin teknisistä sopimuksista. Tämän vuoksi ehdotetaan, että sopimukset tekisi ministeriötä alempi viranomainen, Liikenteen turvallisuusvirasto.

Lisäksi lain 14b §:ää ehdotetaan muutettavaksi siten, että Liikenteen turvallisuusvirasto voisi tarvittaessa rajoittaa vaarallisten aineiden kuljetusta tietyllä alueella, tiellä tai tien osalla kunnan perustellusta esityksestä. Myös tien-, kadun- tai radanpitäjä voi esittää rajoituksia. Rajoitustapauksessa kuljetuksen tulee aiheuttaa huomattavaa vaaraa ihmisille, ympäristölle tai omaisuudelle. Kuljetusrajoitus arvioidaan tapauskohtaisesti. Liikenteen

turvallisuusviraston tehtävänä on muun ohella antaa toimialaansa koskevia määräyksiä sekä lupia, hyväksyntöjä ja päätöksiä. Tästä syystä ehdotetaan, että Liikenteen turvallisuusvirasto myöntäisi jatkossa myös vaarallisten aineiden kuljetusrajoitukset.

Edellä esitetyn perusteella katsotaan, että lakiehdotus voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämismenettelyssä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Lakiehdotus

Laki

vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun lain (719/1994) 3 §:n 3 momentti ja 4 §:n 2 – 5 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 3 §:n 3 momentti laissa 215/2005, 4 §:n 3 momentti laissa 1240/2010 ja 4 §:n 5 momentti laissa 388/2009,

muutetaan 3 §:n 1 momentin 3, 8 ja 13 kohta, 3 a ja 5 §, 6 §:n 1 momentti, 7 a §:n 3 momentti, 7 c §, 9 §:n 2 momentti, 10 a ja 10 b §, 11 §:n 2 ja 3 momentti, 11 a §:n 1 ja 3 momentti, 11 b §:n 1 ja 4 momentti, 11 c §:n 1 ja 4 momentti, 11 d §:n 3, 4 ja 6 momentti, 12 §:n 5 momentti, 13 ja 13 a §, 13 b §:n 4 momentti, 13 c §, 13 d §:n 3 momentti, 13 e §:n 1 momentti, 13 i §, 14 a §:n 3 momentti, 14 b §, 16 §:n 4 momentti, 16 a §:n 1 momentti, 17 a, 18, 20 ja 21 §, 23 a §:n 3 momentti, 23 b § sekä 24 §:n otsikko ja 2 ja 3 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 3 §:n 1 momentin 3 ja 8 kohta, 11 b §:n 1 ja 4 momentti, 11 d §:n 3 ja 4 momentti, 13 §, 14 b § ja 24 §:n 3 momentti laissa 215/2005, 3 §:n 1 momentin 13 kohta, 13 b §:n 4 momentti, 13 c §, 13 e §:n 1 momentti ja 16 a §:n 1 momentti laissa 1004/2011, 3 a §, 6 §:n 1 momentti, 7 a §:n 3 momentti, 7 c §, 9 §:n 2 momentti, 11 a §:n 1 ja 3 momentti, 11 c §:n 1 ja 4 momentti, 11 d §:n 6 momentti, 12 §:n 5 momentti, 13 a §, 14 a §:n 3 momentti, 23 a §:n 3 momentti, 23 b § ja 24 §:n 2 momentti laissa 1240/2010, 5 §, 13 d §:n 3 momentti, 16 §:n 4 momentti, 17 a, 18 ja 21 § sekä 24 §:n otsikko laissa 124/2001, 10 a § laeissa 215/2005 ja 1240/2010, 10 b ja 20 § laeissa 124/2001 ja 1240/2010, 11 §:n 2 ja 3 momentti laissa 1402/2011 sekä 13 i § laissa 1282/2010, sekä

lisätään 1 §:ään uusi 2 momentti, 3 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on laeissa 215/2005 ja 1004/2011, uusi 14 kohta, 6 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 124/2001 ja 1240/2010, uusi 4 ja 5 momentti, 10 c § ja 16 a §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1004/2011, uusi 6 momentti seuraavasti:

1 §

Lain tarkoitus

Tässä laissa säädetään viranomaisista, jotka ovat Euroopan unionin lainsäädännössä ja Suomea sitovissa kansainvälisissä velvoitteissa tarkoitettuja toimivaltaisia viranomaisia.

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

3) *tilapäisellä säilytyksellä* ajoneuvossa, rautatievaunussa, kontissa, kuljetussäiliössä ja terminaalissa tapahtuvaa tilapäistä säilytystä, joka liittyy kiinteästi kuljetustapahtumaan; tilapäisellä säilytyksellä tarkoitetaan myös kuljetusolosuhteista johtuvaa matkan väliaikaista keskeytystä sekä kuljetusmuodon tai kuljetusvälineen vaihtumisesta johtuvaa tilapäistä säilytystä sillä edellytyksellä, että valvontaviranomaisen pyytäessä esitetään asiakirjat, joista selviää lähetys- ja vastaanottopaikka, ja että kolia tai säiliötä ei avata tilapäisen säilytyksen aikana lukuun ottamatta valvontaviranomaisen mahdollisesti suorittamaa tarkastusta;

8) *satamanpitäjällä* sitä, joka ylläpitää satamaa ja satamatoimintoja, vastaa satamapal-

veluista ja omistaa satama-alueen tai hallinnoi aluetta;

13) *EU:n akkreditointi- ja markkinavalvonta-asetuksella* tuotteiden kaupan pitämiseen liittyvää akkreditointia ja markkinavalvontaa koskevista vaatimuksista ja neuvoston asetuksen (ETY) N:o 339/93 kumoamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 765/2008;

14) *puolustusvoimien valvonnassa tapahtuvalla vaarallisten aineiden kuljetuksella*

a) puolustusvoimien sisäistä tai puolustusvoimien ja puolustusvoimien sopimuskumppanin välistä taikka puolustusvoimien viranomaisyhteistyöhön perustuvaa vaarallisten aineiden kuljetusta;

b) kansainvälisiin sotilaallisiin harjoituksiin tai muuhun sotilaalliseen yhteistyöhön liittyvää vieraan valtion sotilasajoneuvolla, sota-aluksella tai sotilasilma-aluksella Suomen alueella tapahtuvaa vaarallisten aineiden kuljetusta.

3 a §

Vaarallisten aineiden kuljetusluokat

Vaaralliset aineet jaetaan vaarallisuutensa perusteella yhdeksään pääluokkaan. Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä vaarallisten aineiden kuljetusluokista.

5 §

Liikenne- ja viestintäministeriö ohjaavana viranomaisena

Tämän lain mukaisen toiminnan yleinen ohjaus ja kehittäminen kuuluvat liikenne- ja viestintäministeriölle. Ministeriö voi asettaa neuvottelukunnan toimimaan apunaan vaarallisten aineiden kuljettamista koskevissa asioissa.

6 §

Muut viranomaiset

Tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista valvovat

Liikenteen turvallisuusvirasto, Tulli, poliisi, rajavartiolaitos, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto, Säteilyturvakeskus ja työsuojeluviranomaiset kukin toimialallaan. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä mainittujen viranomaisten vaarallisten aineiden kuljetuksen valvontaan liittyvistä tehtävistä, vaarallisten aineiden kuljetukseen tai tilapäiseen säilytykseen liittyvistä muista niiden toimialaan liittyvistä tehtävistä sekä kotimaisten ja ulkomaisten viranomaisten yhteistyöstä. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä myös muille viranomaisille kuuluvista niiden toimialaan liittyvistä tehtävistä, joiden tarkoituksena on varmistaa vaarallisten aineiden kuljetuksen turvallisuus.

Liikenteen turvallisuusvirasto voi tehdä teknisuonteisen sopimuksen Suomea sitovassa vaarallisten tavaroiden kansainvälisistä tiekuljetuksista (ADR) tehdyn eurooppalaisen sopimuksen (SopS 23/1979) liitteen A luvussa 1.5, kansainvälisiä rautatiekuljetuksia koskevan yleissopimuksen (COTIF) (SopS 52/2006) liitteessä C olevissa vaarallisten tavaroiden kansainvälisten rautatiekuljetusmääräysten (RID) liitteen luvussa 1.5 ja ihmishengen turvallisuudesta merellä vuonna 1974 tehdyn kansainvälisen yleissopimuksen (SopS 11/1981) liitteen VII luvun A osan 1 säännössä määritellyn säännösten (IMDG-säännöstö) kohdassa 7.9.1 tarkoitetun määräaikaisen poikkeuksen hyväksymisestä enintään viideksi vuodeksi. Sopimuksen tekemisen edellytyksenä on, että sillä sallitaan poikkeava tekninen ratkaisu tai muu järjestely, jolla säilytetään vastaava turvallisuustaso kuin määräyksiä noudattamalla. Hyväksyttyä sopimusta saa soveltaa myös kansallisiin vaarallisten aineiden kuljetuksiin. Kopio sopimuksesta on oltava mukana kuljetusvälineessä, jos Suomea sitovassa kansainvälisessä velvoitteessa niin määrätään. Liikenteen turvallisuusvirasto antaa tietoja näistä määräaikaisista sopimuksista.

Euroopan unionin lainsäädännössä ja Suomea sitovissa kansainvälisissä velvoitteissa tarkoitettuina toimivaltaisina viranomaisina toimivat tässä laissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä vastaavaa tehtävää suorittamaan säädetyt viranomaiset.

7 a §

Vaarallisten aineiden kuljetukseen käytettävää ajoneuvoa koskevat vaatimukset

Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä vaarallisten aineiden kuljetukseen soveltuvan ajoneuvon erityisistä rakenteista, teknisistä ominaisuuksista ja varusteista sekä vaarallisten aineiden säiliö- ja räjähdekuuljetuksista, joissa ajoneuvolta ei edellytetä VAK-hyväksyntää ja VAK-katsastusta.

7 c §

VAK-hyväksyntöjä myöntävän ja VAK-katsastuksia suorittavan henkilön pätevyysvaatimukset

Sen lisäksi, mitä katsastuksia suorittavan ja yksittäishyväksyntöjä myöntävän henkilön pätevydestä erikseen säädetään, VAK-hyväksynnän myöntävältä ja VAK-katsastuksia suorittavalta henkilöltä edellytetään lisäkoulutuksena VAK-hyväksyntöjen myöntämiseen ja VAK-katsastusten suorittamiseen tarvittavaa erikoiskoulutusta.

VAK-hyväksynnän myöntävältä ja VAK-katsastuksia suorittavalta henkilöltä edellytetävästä erikoiskoulutuksesta voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella. Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä VAK-hyväksynnän myöntävältä ja VAK-katsastuksia suorittavalta henkilöltä edellytettävän erikoiskoulutuksen teknisistä yksityiskohdista. Puolustusvoimien VAK-hyväksyntöjä myöntävältä ja VAK-katsastuksia suorittavalta autontarkastajalta edellytettävästä erikoiskoulutuksesta ja pääsyvaatimuksesta koulutukseen voidaan antaa tarkempia säännöksiä puolustusministeriön asetuksella.

9 §

Kuljetuksen suorittajan velvollisuudet

Ilmakuljetusta suorittavalta vaaditaan lupa vaarallisten aineiden ilmakuljetukseen, jos Euroopan unionin lainsäädännössä, Suomea sitovassa kansainvälisessä sopimuksessa taikka kansainvälisessä standardissa tai suosituksessa edellytetään lupaa taikka jos lupa on muutoin perusteltu kuljetusturvallisuuden varmistamiseksi. Luvan myöntämisen edellytyksenä on, että hakija kykenee koulutuksensa, ohjeistuksensa ja käytössään olevien menetelmien avulla varmistamaan vaarallisten aineiden käsittelyn turvallisuuden kaikissa ilmakuljetuksen vaiheissa. Luvan myöntää Liikenteen turvallisuusvirasto määrääjäksi. Luvan vaatimisen yksityiskohdista ja tapauksista, joissa lupaa ei vaadita, voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella. Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä luvan hakemisen ja myöntämisen teknisistä yksityiskohdista.

10 a §

Kuljetus matkatavarana

Vaarallista ainetta ei saa kuljettaa matkatavarana tai sen kuljettamista matkatavarana voidaan rajoittaa, jos kuljetuksesta aiheutuu aineen 3 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettun ominaisuuden vuoksi ihmisille, ympäristölle tai omaisuudelle vaaraa, jota ei voi pakkaamista koskevin tai muin erityistoimenpitein torjua.

Kuljetettaessa vaarallista ainetta matkatavarana on otettava huomioon kuljetettavasta aineesta mahdollisesti aiheutuvat vaarat sekä noudatettava aineen kuljetuksessa ja muussa käsittelyssä erityistä huolellisuutta ja varovaisuutta. Matkatavarana kuljetettavan vaarallisen aineen on oltava asianmukaisesti pakattu, ja kuljetuksessa on muutoinkin noudatettava sitä koskevia säännöksiä ja määräyksiä.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä vaarallisten aineiden matkatavarana kuljettamisen rajoittamisesta tai kieltämisestä.

Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä ainekohtaisesti tai muutoin yksityiskohtaisesti matkustajan ja

miehistön jäsenen vaarallisten aineiden matkatavarana kuljettamisen rajoittamisesta tai kieltämisestä ja näiden aineiden pakkaamisesta ja muista teknisistä yksityiskohdista. Määräysten tulee perustua Euroopan unionin lainsäädäntöön, Suomea sitovaan kansainväliseen sopimukseen tai kansainväliseen standardiin.

10 b §

Kuljetus lentopostilähetystenä

Postilain (415/2011) mukaisten postiyrittysten, Maailman postiliiton yleissopimuksen (SopS 17/1967) mukaisesti nimettyjen operaattoreiden ja operaattoreiden, jotka ovat rekisteröineet sivutoimipisteen Suomeen Maailman postiliiton edellyttämällä tavalla, on hankittava hyväksyntä vaarallisia aineita sisältävien lentopostilähetysten käsittelyä varten, jos Euroopan unionin lainsäädännössä, Suomea sitovassa kansainvälisessä sopimuksessa tai kansainvälisessä standardissa edellytetään tällaista hyväksyntää. Hyväksynnän myöntämisen edellytyksenä on, että hakija kykenee koulutuksensa, ohjeistuksensa ja käytössään olevien menetelmien avulla varmistamaan lähetysten vastaanottamisen ja käsittelyn turvallisuuden kaikissa postitoiminnan vaiheissa. Hyväksynnästä päättää Liikenteen turvallisuusvirasto. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä hyväksynnän vaatimisen yksityiskohdista. Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä hyväksynnän hakemisen ja myöntämisen teknisistä yksityiskohdista.

Liikenteen turvallisuusvirasto valvoo 1 momentissa tarkoitettujen yritysten ja operaattoreiden toimintaa viraston antaman hyväksynnän osalta. Jos hyväksynnän haltija ei enää täytä hyväksynnän myöntämisen edellytyksiä tai vaarallisia aineita sisältävien lentopostilähetysten käsittelyä ei ole hoidettu asianmukaisesti, virasto voi antaa hyväksynnän haltijalle kirjallisen huomautuksen tai varoituksen. Jos epäkohtia ei huomautuksesta tai varoituksesta huolimatta poisteta, virasto voi peruuttaa hyväksynnän määräajaksi tai kokonaan. Hyväksyntä voidaan kuitenkin kii-

reellisessä tapauksessa peruuttaa määräajaksi ilman erillistä kirjallista varoitusta, jos viranomaisella on perusteltua aihetta epäillä, että hyväksynnän haltija ei pysty suorittamaan vaarallisia aineita sisältävien lentopostilähetysten käsittelyä turvallisesti. Hyväksyntä voidaan peruuttaa kokonaan vain, jos hyväksynnän myöntämisen edellytykset eivät ole enää täyttyä taikka jos vaarallisia aineita sisältävien lentopostilähetysten käsittelyssä on ilmennyt olennaisia puutteita tai laiminlyöntejä.

Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä ainekohtaisesti tai muutoin yksityiskohtaisesti vaarallisia aineita sisältävien lentopostikuljetusten rajoittamisesta tai kieltämisestä. Määräysten tulee perustua Euroopan unionin lainsäädäntöön, Suomea sitovaan kansainväliseen sopimukseen tai kansainväliseen standardiin.

10 c §

Turvallisuusneuvonantajan nimeämisvelvollisuus

Vaarallisten aineiden tie- tai rautatiekuljetusta sekä näihin kuljetuksiin liittyvää pakkaamista, kuormaamista tai muuta vaarallisten aineiden kuljetuksen turvallisuuteen liittyvää toimintaa harjoittavan on nimettävä turvallisuusneuvonantaja seuraamaan ja ohjaamaan tätä toimintaa sekä selvittämään keinoja, joiden avulla vaarallisten aineiden kuljetukseen liittyvät tehtävät suoritetaan mahdollisimman turvallisesti.

Turvallisuusneuvonantajalla tulee olla todistus Liikenteen turvallisuusviraston vastaanottamasta kokeesta, jolla osoitetaan henkilöllä olevan riittävä asiantuntemus vaarallisten aineiden kuljetuksesta ja hänelle säädettyistä tehtävistä.

Turvallisuusneuvonantajan nimeämisvelvollisuudesta, asiantuntemuksesta, todistuksen saamisen edellytyksenä olevista kokeista ja todistuksesta sekä turvallisuusneuvonantajan muusta kelpoisuudesta ja tehtävistä sekä muista niihin liittyvistä seikoista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

11 §

Henkilöstön yleinen pätevyys

Tarvittavasta koulutuksesta ja muusta pätevydestä sekä niiden rakenteesta ja sisällöstä voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella. Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä tie- ja rautatiekuljetukseen, aluskuljetukseen ja satama-alueella tapahtuvaan vaarallisten aineiden kuljetukseen ja tilapäiseen säilytykseen liittyvästä koulutuksesta ja muun pätevyyden käytännön toteutuksesta ja muista teknisistä yksityiskohdista.

Vaarallisten aineiden kuljetukseen tai tilapäiseen säilytykseen liittyviä tehtäviä suorittavan työnantajan tulee varmistaa, että työntekijällä on 1 momentissa tarkoitettu koulutus tai muu pätevyys. Työnantajalla tulee olla tiedot tästä koulutuksesta ja muusta pätevyydestä. Koulutusta ja muuta pätevyyttä koskevat tiedot on pyydettyessä esitettävä kuljetuksia valvovalle viranomaiselle sen varmistamiseksi, että annettu koulutus tai muu pätevyys on henkilön tehtävät huomioon ottaen riittävä.

11 a §

Erityissäännökset henkilöstön pätevydestä ilmakuljetukseen liittyvissä tehtävissä

Ilmakuljetukseen liittyviä tehtäviä suorittaville annettavan 11 §:n 1 momentissa tarkoitettua koulutusta tulee olla Liikenteen turvallisuusviraston hyväksymä. Hyväksyntä annetaan määräajaksi.

Tarkempia säännöksiä koulutuksen hyväksynnän hakemisesta, koulutusta koskevien muutosten ilmoittamisesta ja koulutuksen antajan ammattitaidosta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella. Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä koulutuksen käytännön toteutuksesta sekä muista koulutukseen ja koulutuksen antajan ammattitaitoon liittyvistä teknisistä yksityiskohdista. Määräysten tulee perustua kansain-

välisen siviili-ilmailujärjestön kansainvälisen siviili-ilmailun yleissopimuksen (SopS 11/1949) nojalla standardeina julkaisemiin vaarallisten aineiden ilmakuljetusta koskeviin teknisiin määräyksiin.

11 b §

Ajolupa tiekuljetuksiin

Jos vaarallisten aineiden tiekuljetus kuljettavan aineen laji, määrä ja kuljetusväline huomioon ottaen edellyttää erityistä asiantuntemusta, ajoneuvon kuljettajalla tulee olla tieliikennelain 5 luvussa tarkoitettua ajo-oikeuden lisäksi vaarallisten aineiden kuljetamiseen oikeuttava ajolupa. Ajoluvan myöntämisen edellytyksenä on, että hakija on osallistunut ajoluvan saamiseksi tarvittavaan koulutukseen ja suorittanut hyväksyttävästi ajoluvan saamiseksi tarvittavan kokeen. Ajolupa myönnetään määräajaksi. Sitä myönnettäessä henkilöllä tulee olla auton ajo-oikeus, ja hän ei saa olla ajokiellossa. Ajolupa on pidettävä mukana ajon aikana, ja se on vaadittaessa esitettävä poliisimiehelle tai muulle liikennettä valvovalle viranomaiselle.

Ajoluvan vaatimisesta, ajoluvan myöntämisen edellytyksistä, ajoluvan voimassaoloajasta, ajoluvan uudistamisesta, ajoluvan saamiseksi tarvittavasta kokeesta ja ajoluvan mallista samoin kuin ajoluvan saamiseksi tarvittavasta koulutuksesta ja sen antajasta sekä koulutusluvasta ja sen voimassaoloajasta voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella. Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä ajolupakoulutusohjelman ja ajoluvan saamiseksi tarvittavan kokeen sisällöstä.

11 c §

Kuljetukseen liittyvät asiakirjat, selvitykset ja ilmoitukset

Kuljetusvälineessä tulee olla keskeisimmät tiedot kuljetettavista vaarallisista aineista aineen asianmukaisen käsittelyn varmistamiseksi sekä onnettomuuden tai vaaran varalta.

Liikenteen turvallisuusvirasto voi määrätä tästä velvollisuudesta ainekohtaisia ja muita yksityiskohtaisia poikkeuksia pienille määrille vaarallista ainetta, jonka kuljetus voi aiheuttaa vain vähäistä vaaraa ihmiselle, ympäristölle tai omaisuudelle. Lähettäjän ja kuljetuksen suorittajan on säilytettävä tässä momentissa tarkoitettut tiedot sisältävät asiakirjat vähintään kolmen kuukauden ajan lähettämistä tai kuljetuksesta.

Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä kuljetukseen liittyvien asiakirjojen, selvitysten ja ilmoitusten teknisistä yksityiskohdista.

11 d §

Turvatoimet ja -velvoitteet

Edellä 1 momentissa tarkoitettua vaarallista ainetta saa jättää tie- ja rautatiekuljetuksena kuljetettavaksi vain asianmukaisesti tunnistetulle kuljetuksen suorittajalle.

Vaarallisen aineen tie- ja rautatiekuljetukseen liittyvän tilapäiseen säilytykseen käytettävän ratapihan, terminaalin tai muun vastaavan alueen tulee olla mahdollisuuksien mukaan turvattu, jos säilytettävänä on 1 momentissa tarkoitettua vaarallista ainetta.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä turvasuunnitelmasta sekä muusta vaarallisen aineen kuljetuksen ja tilapäisen säilytyksen turvaamisesta. Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä ainekohtaisesti tai muutoin yksityiskohtaisesti aineista, joiden kuljetukseen osallistuvien on laadittava turvasuunnitelma ja joiden kuljetukseen käytettävä kuljetusväline on turvattava, sekä 5 momentissa tarkoitettujen turvatoimien ja velvoitteiden teknisistä yksityiskohdista

12 §

Kuljetus ja tilapäinen säilytys kuljetusketjussa

Vaarallisista aineista ja niiden tilapäisestä säilytyksestä, onnettomuuksien torjunnasta ja kuljetuksesta ratapihalla, satama-alueella, lentopaikalla ja muussa terminaalissa sekä turvallisuusselvityksestä voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella. Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä näiden asioiden käytännön toteutuksesta sekä kuljetusyksiköiden erottelusta, ainekohtaisista menettelyistä ja muista teknisistä yksityiskohdista.

13 §

Muut velvollisuudet

Pakkauksen tai säiliön valmistajan, pakkaajan, lähettäjän, laivaajan, lastinantajan, kuormaajan, kuljetuksen suorittajan, aluksen päällikön, kuljettajan, vastaanottajan, pakkauksen tai säiliön haltijan, matkan järjestäjän, sataman- tai lentopaikanpitäjän, lastinkäsittelypalveluja satamassa suorittavan sekä muiden vaarallisten aineiden kuljetukseen liittyvien muista kuin 9 §:n 2 ja 3 momentissa sekä 10 a, 10 b, 11, 11 a–11 d, 12, 13 a–13 d, 13 i, 14 ja 14 a §:ssä tarkoitetuista velvollisuuksista, kuten kuljetuksesta, tilapäisestä säilytyksestä, pakkaamisesta, kuljetusyksikön merkitsemisestä, kuljetusta koskevien rajoitusten tiedottamisesta sekä turvallisuus- ja muiden kuljetusohjeiden antamisesta kuljetusmuodoittain, voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

13 a §

Pakkauksen ja säiliön vaatimustenmukaisuus

Vaarallisten aineiden kuljetukseen tai tilapäiseen säilytykseen käytettävä pakkaus ja säiliö on valmistettava, tarkastettava ja merkittävä sekä sitä on käytettävä niin, että se ei vaaranna kenenkään terveyttä, turvallisuutta, omaisuutta tai ympäristöä. Pakkauksen ja säiliön on täytettävä tässä laissa ja sen nojalla säädetyt ja määrätyt vaatimukset. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä vaatimustenmukaisuuden osoittamisesta, vaatimustenmukaisuuden osoittamiseen tarvittavien asiakirjojen säilyttämi-

sestä sekä vaatimustenmukaisuuden osoittamiseksi annettavan tyyppihyväksynnän voimassaoloajasta, uudistamisesta ja kumoamisesta. Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä vaatimustenmukaisuuden osoittamiseen tarvittavista asiakirjoista.

Sen, joka vaarallisten aineiden kuljetusta varten saattaa markkinoille, luovuttaa tai ottaa käyttöön muun pakkauksen tai säiliön kuin kuljetettavan painelaitteen, on varmistettava, että se täyttää 1 momentissa tarkoitettavat vaatimukset. Tämä velvollisuus ei kuitenkaan koske vähittäismyyntipakkauksen käyttöön ottavaa yksityishenkilöä, joka käyttää tai aikoo käyttää sitä vapaa-ajan- tai urheilutoiminnassaan taikka muussa henkilökohtaisessa tarkoituksessa.

13 b §

Talouden toimijan velvollisuudet

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä vaatimustenmukaisuusmerkinnästä ja muusta vaatimustenmukaisuuden osoittamisesta, vaatimustenmukaisuuden osoittamiseen tarvittavien asiakirjojen säilyttämisestä sekä vaatimustenmukaisuuden osoittamiseksi annettavan tyyppihyväksynnän voimassaoloajasta, uudistamisesta ja kumoamisesta. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä myös siitä, että 1 ja 2 momentissa tarkoitettuja velvollisuuksia sovelletaan myös alus- ja ilmakuljetukseen tarkoitettuihin kuljetettaviin painelaitteisiin. Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä vaatimustenmukaisuuden osoittamiseen tarvittavista asiakirjoista.

13 c §

Tarkastuslaitokset ja niiden tehtävät

Tässä laissa tarkoitettuja tarkastuslaitoksia ovat:

- 1) VAK-tarkastuslaitos,
- 2) VAK-määräaikaistarkastusten laitos;
- 3) Säteilyturvakeskuksen tunnustama tarkastuslaitos;

- 4) A-tyypin ilmoitettu laitos;
- 5) B-tyypin ilmoitettu laitos; ja
- 6) A-tyypin ilmoitetun laitoksen valvonassa oleva tarkastuspalvelu.

Tarkastuslaitoksilla on oikeus:

1) hyväksyä, tarkastaa ja testata pakkauksia ja säiliöitä;

2) suorittaa muut pakkausten ja säiliöiden vaatimustenmukaisuuden osoittamiseksi edellytettävät tehtävät sekä niihin liittyvät toimenpiteet;

3) suorittaa kaikki kuljetettavista painelaitteista annetussa direktiivissä tarkoitetuissa vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyissä ja tarkastuksia koskevissa menettelyissä tarkastuslaitoksille kuuluvat tehtävät;

4) suorittaa paineastioiden määräaikaistarkastukseen liittyvät laatujärjestelmän arvioinnit ja hyväksynnit sekä niihin liittyvän valvonnan.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tarkastuslaitosten yhteistyöstä ja tarkastuslaitosten tehtävistä. Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä tehtävissä noudatettavista menettelyistä ja paineastioiden määräaikaistarkastukseen liittyvästä laatujärjestelmän arvioinnista ja hyväksynnästä sekä niihin kuuluvasta valvonnasta.

Tarkastuslaitoksen on suoritettava itse tarkastuslaitostehtävät, jotka se sitoutuu tekemään. Edellä 1 momentin 1—5 kohdassa tarkoitettu tarkastuslaitos voi kuitenkin antaa osia vaatimustenmukaisuuden osoittamiseen, määräaikaistarkastukseen ja muihin tarkastuksiin liittyvistä tehtävistä hoidettavaksi alihankintana edellyttäen, että asiasta on sovittu toimeksiantajan kanssa. Näitä tehtäviä suoritavan tahon on kuitenkin sisällyttävä tarkastuslaitoksen akkreditointiin tai sen on oltava erikseen akkreditoitu 13 e §:n mukaisesti, jos se hoitaa tehtäviä tarkastuslaitokselle, jolta edellytetään akkreditointi. Tarkastuslaitos vastaa alihankintana teettämistään toimenpiteistä. Tarkastuslaitoksen oikeudesta teettää tehtäviä alihankintana voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

Tarkastuslaitoksen on varmistettava, että alihankkija täyttää tarkastuslaitokselle säädetty vaatimukset 13 e §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua rekisteröitymistä koskevaa vaatimusta lukuun ottamatta. Tarkastuslai-

toksen on myös valvottava alihankkijaa, ja sen on ilmoitettava tarkastuslaitoksen 13 d §:n mukaisesti tunnustaneelle viranomaiselle alihankintaa koskevista järjestelyistään.

13 d §

Tarkastuslaitosten tunnustaminen

Tarkastuslaitoksen tunnustamista haetaan kirjallisesti siltä viranomaiselta, jonka toimivaltaan tunnustaminen kuuluu. Tunnustamisen hakemisesta voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

13 e §

Tarkastuslaitosten tunnustamisen edellytykset

Tarkastuslaitoksen on täytettävä vaatimustenmukaisuuden arviointia koskevassa standardissa SFS-EN ISO/IEC 17020 erityyppisten tarkastuslaitosten toiminnalle asetetut edellytykset. Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä standardin SFS-EN ISO/IEC 17020 soveltamisesta Suomea sitovien kansainvälisten velvoitteiden ja Euroopan unionin säädösten mukaisesti. Tarkastuslaitoksen tunnustamisen edellytyksenä on lisäksi, että:

- 1) laitos on luotettava;
- 2) laitos on Suomessa rekisteröity oikeushenkilö;
- 3) laitoksen harjoittama muu toiminta on erillään tarkastuslaitostoiminnasta;
- 4) laitos kykenee suorittamaan tarkastuslaitostoiminnassa edellytettävät testaukset ja tarkastukset säännösten ja määräysten mukaisesti;
- 5) laitoksen toiminta on järjestetty siten, että toiminta on kohtuullisesti valvottavissa;
- 6) laitoksella on tarkastuslaitostehtäviin liittyvien asiakirjojen luotettava ja tarkoituksemukainen ylläpito- ja tallennusjärjestelmä.

13 i §

Rekisteröinti

Kuljetettava painelaite tai säiliö, joka voi aiheuttaa merkittävää vaaraa ihmiselle, ympäristölle tai omaisuudelle, on rekisteröitävä Turvallisuus- ja kemikaaliviraston pitämään rekisteriin. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä rekisteröinnistä ja siitä, mitkä kuljetettavat painelaitteet ja säiliöt on rekisteröitävä.

14 a §

Yleiset kuljetusrajoitukset

Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä ainekohtaisesti tai muutoin yksityiskohtaisesti 1 momentissa tarkoitetuista aineista, joita ei saa kuljettaa, 2 momentissa tarkoitetuista aineista, joiden kuljetukseen edellytetään hyväksyntää tai poikkeuslupaa, sekä hyväksynnän ja poikkeuksen hakemiseen liittyvistä teknisistä yksityiskohdista samoin kuin muista 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen kuljetusrajoitusten teknisistä yksityiskohdista.

14 b §

Alueelliset kuljetusrajoitukset

Liikenteen turvallisuusvirasto voi kunnan perustellusta esityksestä rajoittaa vaarallisten aineiden kuljetusta tietyllä alueella, tiellä tai tien osalla, jos kuljetus siellä voi aiheuttaa huomattavaa vaaraa ihmisille, ympäristölle tai omaisuudelle. Rajoitusta asetettaessa on huolehdittava siitä, ettei mahdollisuuksia kuljettaa vaarallisia aineita rajoiteta enempää kuin on tarpeen kuljetuksista aiheutuvan vaaran torjumiseksi. Kunnan on tiedotettava aluettaan koskevasta rajoituksesta.

Liikenteen turvallisuusvirasto voi tien-, kadun- tai radanpitäjän esityksestä rajoittaa vaarallisten aineiden tie- tai rautatiekuljetusta tietyssä tien-, kadun- tai radanpitäjän hallinnoimassa tunnelissa, jos kuljetus voi aiheuttaa huomattavaa vaaraa ihmisille, ympäristöl-

le tai omaisuudelle. Rajoituksen tulee perustua hakijan toimittamaan, hakijasta riippumattoman toimielimen suorittamaan tunnelin vaarojen arviointiin, jossa otetaan huomioon ainakin sellaiset turvallisuuteen vaikuttavat tekijät kuin kuljetettavat aineet, tunnelin rakenteet ja varusteet. Lisäksi on otettava huomioon kuljetukseen käytettävissä olevat vaihtoehtoiset reitit. Liikenteen turvallisuusvirasto voi liittää rajoitukseen ehtoja, joilla varmistetaan kuljetusten turvallisuus. Hakijan on tiedotettava hallinnoimaansa aluetta koskevasta rajoituksesta.

Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä vaarojen arvioinnista, kuljetusrajoitusten alaisista aineryhmistä, rajoituksen toteuttamisesta ja muista 1 ja 2 momentissa tarkoitettuihin kuljetusrajoitukseen liittyvistä seikoista.

16 §

Tarkastus-, tiedonsaanti- ja tutkimusoikeus

Edellä 1 ja 3 momentissa tarkoitettu näyte on elinkeinonharjoittajan sitä vaatiessa korvattava käyvän hinnan mukaan, jollei tutkimuksessa havaita, että tavara on tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vastainen. Tutkimuksista ja näytteenotosta viranomaiselle aiheutuneet kustannukset on velvollinen korvaamaan se, joka on syyllistynyt virheeseen tai laiminlyöntiin.

16 a §

Pakkausten ja säiliöiden viranomaisvalvonta

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto ja radioaktiivisten aineiden osalta Säteilyturvakeskus valvovat, että vaarallisten aineiden kuljetukseen tarkoitettut pakkaukset ja säiliöt täyttävät tässä laissa ja sen nojalla säädetyt ja määräytyvät vaatimukset.

Jos muu vaarallisten aineiden kuljetukseen käytettävä pakkaus tai säiliö kuin kuljetettava painelaite ei täytä 13 a §:ssä säädetyjä vaatimuksia, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto ja

radioaktiivisten aineiden osalta Säteilyturvakeskus voi:

1) kieltää tilapäisesti tai pysyvästi sellaisen pakkauksen tai säiliön valmistuksen, pitämisen kaupan, myynnin ja muun luovuttamisen sekä käytön vaarallisten aineiden kuljetukseen;

2) vaatia sellaisten muutosten tekemistä pakkaukseen tai säiliöön taikka sen valmistukseen, että vaatimukset täyttyvät, sekä vaatia vaatimustenmukaisuuden osoittamista;

3) määrätä pakkauksen tai säiliön palautusmenettelyn järjestämisestä;

4) määrätä pakkauksen tai säiliön hävittämisestä tai siitä, miten sen suhteen on muutten meneteltävä, jos 1—3 kohdassa tarkoitettuja toimia ei voida pitää turvallisuuden kannalta riittävinä;

5) velvoittaa pakkauksen tai säiliön valmistajan, maahantuojan tai myyjän julkisesti ilmoittamaan pakkaukseen tai säiliöön liittyvästä vaarasta taikka itse antaa tällaisen ilmoituksen valmistajan, maahantuojan tai myyjän kustannuksella.

17 a §

Virka-apu

Poliisin, Tullin ja rajavartiolaitoksen tulee tarvittaessa antaa virka-apua 6 §:ssä tarkoitettuille valvontaviranomaisille tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvomiseksi ja täytännönpanemiseksi.

18 §

Hallinnolliset pakkokeinot

Jos vaarallisten aineiden kuljetukseen osallinen ei noudata 6 §:ssä tarkoitettun valvontaviranomaisen antamia ohjeita tai määräyksiä taikka lupaehtoja, valvontaviranomainen voi antaa kirjallisen huomautuksen virheen tai laiminlyönnin johdosta.

Kirjallisessa huomautuksessa on yksilöitävä virhe tai laiminlyönti sekä ilmoitettava säännökset, joihin huomautus perustuu. Kirjallisessa huomautuksessa on myös ilmoitet-

tava määräaika, jonka kuluessa virheet tai laiminlyönnit on korjattava, jos se ei ole mahdollista heti.

Valvontaviranomainen voi määrätä tämän lain nojalla antamansa kiellon tai määräyksen tehosteeksi uhkasakon tai teettämis- tai keskeyttämisuhan siten kuin uhkasakkoissa (1113/1990) säädetään. Valvontaviranomainen voi päätöksessään määrätä, että sitä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta.

20 §

Oikaisun hakeminen

Ajolupakokeen vastaanottajan tämän lain tai sen nojalla annetun asetuksen perusteella tekemään päätökseen saa vaatia oikaisua Liikenteen turvallisuusvirastolta siten kuin hallintolaissa (434/2003) säädetään, jollei muualla laissa toisin säädetä.

Jos tarkastuslaitos epäää pakkauksen tai säiliön vaatimustenmukaisuuden osoittamisen tai muun varmistamisen, päätökseen saa vaatia oikaisua tarkastuslaitokselta siten kuin hallintolaissa säädetään. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tarkastuslaitoksessa noudatettavasta menettelystä oikaisuvaatimuksia käsiteltäessä.

Katsastustoimipaikan VAK-hyväksyntää ja VAK-katsastusta sekä yksittäishyväksynnän myöntäjän VAK-hyväksyntää koskevassa asiassa tekemään päätökseen saa vaatia oikaisua Liikenteen turvallisuusvirastolta siten kuin hallintolaissa säädetään, jollei muualla laissa toisin säädetä.

21 §

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen ja muuhun tämän lain mukaiseen päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Hallinto-oikeuden päätökseen VAK-hyväksyntöjen myöntämisoikeuden ja VAK-katsastusten suorittamisoikeuden peruuttamista, tiekuljetuksia koskevan ajoluvan pe-

ruuttamista, vaarallisten aineiden ilmakuljetusta koskevan luvan peruuttamista, vaarallisia aineita sisältävien lentopostilähetysten käsittelyä koskevan hyväksynnän peruuttamista, koulutusluvan peruuttamista sekä tarkastuslaitoksen tunnustamisen peruuttamista koskevassa asiassa saa hakea muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Hallinto-oikeuden muuhun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

23 a §

Poikkeukset

Liikenteen turvallisuusvirasto voi muissa kuin 1 ja 2 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa myöntää kuljetuksen turvallisuuden edistämiseksi tarpeellisiksi katsomillaan ehdoilla luvan poiketa tämän lain nojalla annetuista säännöksistä ja määräyksistä.

23 b §

Viranomaisten oikeus tietojen saantiin

Liikenne- ja viestintäministeriöllä ja Liikenteen turvallisuusvirastolla on oikeus saada vaarallisia aineita lähettäviltä, kuljettavilta ja vastaanottavilta tiedot lähetetyistä, kuljetetuista ja vastaanotetuista vaarallisista aineista sekä niiden kuljetusreiteistä riskienhallintaan liittyvää tutkimusta ja tilastointia varten. Tietoja voidaan salassapitosäännösten estämättä luovuttaa pelastus- ja väylänpitoviranomaisille pelastustoimintaa ja väylänpitoa varten.

24 §

Tarkemmat säännökset ja määräykset

Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä vaarallisten aineiden kuljetuksen ja tilapäisen säilytyksen teknisistä yksityiskohdista, jotka liittyvät luokituk-

seen, merkintöihin, säiliöiden ja pakkausten valmistukseen, rakenteeseen, tarkastukseen, merkintään, käyttöön ja hyväksymiseen sekä kuljetus-, lastaus- ja käsittelyturvallisuuteen.

Liikenteen turvallisuusvirasto voi lisäksi antaa tarkempia määräyksiä vaarallisten aineiden kuljetuksesta maastossa ja saaristoliikenteessä.

—————
Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten nojalla annetut liikenne- ja viestintäministeriön asetus vaarallisten aineiden kuljetuksesta tiellä (369/2011), liikenne-

ja viestintäministeriön asetus vaarallisten aineiden kuljetuksesta rautatiellä (370/2011), liikenne- ja viestintäministeriön asetus kuljettavista painelaitteista ja vaarallisten aineiden kuljetukseen käytettävistä paineella tyhjennettävistä ja täytettävistä säiliöistä (1017/2011) sekä liikenneministeriön päätös ajoneuvojen katsastushenkilöstön lisäkoulutuksesta (201/1999) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen jäävät voimaan, kunnes ne liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella kumotaan.

Tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten nojalla määrätyt alueelliset kuljetusrajoitukset ja annetut poikkeusluvut jäävät voimaan.

—————
Helsingissä 17 päivänä lokakuuta 2013

Pääministerin sijainen, valtiovarainministeri

JUTTA URPILAINEN

Asunto- ja viestintäministeri *Pia Viitanen*

*Liite
Rinnakkaisteksti*

Laki

vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun lain (719/1994) 3 §:n 3 momentti ja 4 §:n 2 – 5 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 3 §:n 3 momentti laissa 215/2005, 4 §:n 3 momentti laissa 1240/2010 ja 4 §:n 5 momentti laissa 388/2009,

muutetaan 3 §:n 1 momentin 3, 8 ja 13 kohta, 3 a ja 5 §, 6 §:n 1 momentti, 7 a §:n 3 momentti, 7 c §, 9 §:n 2 momentti, 10 a ja 10 b §, 11 §:n 2 ja 3 momentti, 11 a §:n 1 ja 3 momentti, 11 b §:n 1 ja 4 momentti, 11 c §:n 1 ja 4 momentti, 11 d §:n 3, 4 ja 6 momentti, 12 §:n 5 momentti, 13 ja 13 a §, 13 b §:n 4 momentti, 13 c §, 13 d §:n 3 momentti, 13 e §:n 1 momentti, 13 i §, 14 a §:n 3 momentti, 14 b §, 16 §:n 4 momentti, 16 a §:n 1 momentti, 17 a, 18, 20 ja 21 §, 23 a §:n 3 momentti, 23 b § sekä 24 §:n otsikko ja 2 ja 3 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 3 §:n 1 momentin 3 ja 8 kohta, 11 b §:n 1 ja 4 momentti, 11 d §:n 3 ja 4 momentti, 13 §, 14 b § ja 24 §:n 3 momentti laissa 215/2005, 3 §:n 1 momentin 13 kohta, 13 b §:n 4 momentti, 13 c §, 13 e §:n 1 momentti ja 16 a §:n 1 momentti laissa 1004/2011, 3 a §, 6 §:n 1 momentti, 7 a §:n 3 momentti, 7 c §, 9 §:n 2 momentti, 11 a §:n 1 ja 3 momentti, 11 c §:n 1 ja 4 momentti, 11 d §:n 6 momentti, 12 §:n 5 momentti, 13 a §, 14 a §:n 3 momentti, 23 a §:n 3 momentti, 23 b § ja 24 §:n 2 momentti laissa 1240/2010, 5 §, 13 d §:n 3 momentti, 16 §:n 4 momentti, 17 a, 18 ja 21 § sekä 24 §:n otsikko laissa 124/2001, 10 a § laeissa 215/2005 ja 1240/2010, 10 b ja 20 § laeissa 124/2001 ja 1240/2010, 11 §:n 2 ja 3 momentti laissa 1402/2011 sekä 13 i § laissa 1282/2010, sekä

lisätään 1 §:ään uusi 2 momentti, 3 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on laeissa 215/2005 ja 1004/2011, uusi 14 kohta, 6 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 124/2001 ja 1240/2010, uusi 4 ja 5 momentti, 10 c § ja 16 a §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1004/2011, uusi 6 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

1 §

Lain tarkoitus

Ehdotus

1 §

Lain tarkoitus

Tässä laissa säädetään viranomaisista, jotka ovat Euroopan unionin lainsäädännössä ja Suomea sitovissa kansainvälisissä velvoitteissa tarkoitettuja toimivaltaisia viranomaisia.

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

3) *tilapäisellä säilytyksellä* ajoneuvossa, rautatievaunussa, kontissa, kuljetussäiliössä ja terminaalissa tapahtuvaa tilapäistä säilytystä, joka liittyy kiinteästi kuljetustapahtumaan;

8) *ministeriöllä* liikenne- ja viestintäministeriötä;

13) *EU:n akkreditointi- ja markkinavalvonta-asetuksella* tuotteiden kaupan pitämiseen liittyvää akkreditointia ja markkinavalvontaa koskevista vaatimuksista ja neuvoston asetuksen (ETY) N:o 339/93 kumoamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 765/2008.

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

3) *tilapäisellä säilytyksellä* ajoneuvossa, rautatievaunussa, kontissa, kuljetussäiliössä ja terminaalissa tapahtuvaa tilapäistä säilytystä, joka liittyy kiinteästi kuljetustapahtumaan; *tilapäisellä säilytyksellä tarkoitetaan myös kuljetusolosuhteista johtuvaa matkan väliaikaista keskeytystä sekä kuljetusmuodon tai kuljetusvälineen vaihtumisesta johtuvaa tilapäistä säilytystä sillä edellytyksellä, että valvontaviranomaisen pyytäessä esitetään asiakirjat, joista selviää lähetyks- ja vastaanottopaikka, ja että kolia tai säiliötä ei avata tilapäisen säilytyksen aikana lukuun ottamatta valvontaviranomaisen mahdollisesti suorittamaa tarkastusta;*

8) *satamantähtäällä* sitä, joka ylläpitää satamaa ja satamatoimintoja, vastaa satamapalveluista ja omistaa tai hallinnoi satama-alueita;

13) *EU:n akkreditointi- ja markkinavalvonta-asetuksella* tuotteiden kaupan pitämiseen liittyvää akkreditointia ja markkinavalvontaa koskevista vaatimuksista ja neuvoston asetuksen (ETY) N:o 339/93 kumoamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 765/2008;

14) ***puolustusvoimien valvonnassa tapahtuvalla vaarallisten aineiden kuljetuksella***

a) *puolustusvoimien sisäistä tai puolustusvoimien ja puolustusvoimien sopimuskumppanin välistä taikka puolustusvoimien viranomaisyhteistyöhön perustuvaa vaarallisten aineiden kuljetusta;*

b) *kansainvälisiin sotilaallisiin harjoituksiin tai muuhun sotilaalliseen yhteistyöhön liittyvää vieraan valtion sotilasajoneuvolla, sota-alueella tai sotilasilma-alueella Suomen alueella tapahtuvaa vaarallisten aineiden kuljetusta.*

Tilapäisen säilytyksen määritelmästä voidaan antaa tarvittaessa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella. (kumotaan)

3 a §

Vaarallisten aineiden kuljetusluokat

Vaaralliset aineet jaetaan vaarallisuutensa perusteella yhdeksään pääluokkaan. Vaarallisten aineiden kuljetusluokista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

3 a §

Vaarallisten aineiden kuljetusluokat

Vaaralliset aineet jaetaan vaarallisuutensa perusteella yhdeksään pääluokkaan. *Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä vaarallisten aineiden kuljetusluokista.*

4 §

Suhde eräisiin säädöksiin

4 §

Suhde eräisiin säädöksiin

Työntekijän suojelemiseksi on lisäksi voimassa, mitä työturvallisuuslaissa (299/58) ja muutoin säädetään. (kumotaan)

Käytön aikaisesta kemikaalien aiheuttamien terveys- ja ympäristöhaittojen sekä palo- ja räjähdysvaarojen ehkäisemisestä ja torjunnasta säädetään kemikaalilaissa (744/1989). Vaarallisten kemikaalien käsittelystä säädetään vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetussa laissa (390/2005). Muusta kuin kuljetusta varten tapahtuvasta vaarallisten kemikaalien luokituksesta, päällyksestä ja merkitsemisestä säädetään kemikaalilaissa ja aineiden ja seosten luokituksesta, merkinnöistä ja pakkaamisesta sekä direktiivien 67/548/ETY ja 1999/45/EY muuttamisesta ja kumoamisesta ja asetuksen (EY) N:o 1907/2006 muuttamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1272/2008. Kemikaalien rekisteröinnistä, arvioinnista, lupamenettelyistä ja rajoituksista säädetään kemikaalien rekisteröinnistä, arvioinnista, lupamenettelyistä ja rajoituksista (REACH), Euroopan kemikaaliviraston perustamisesta, direktiivin 1999/45/EY muuttamisesta sekä neuvoston asetuksen (ETY) N:o 793/93, komission asetuksen (EY) N:o 1488/94, neuvoston direktiivin 76/769/ETY ja komission direktiivien

91/155/ETY, 93/67/ETY, 93/105/EY ja 2000/21/EY kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1907/2006.

Radioaktiivisista aineista, ydinaineista ja ydinjätteistä säädetään lisäksi säteilylaissa (592/91) ja ydinenergiassa (990/87).

Kuljetuksesta aiheutuneen vesistön merkittävän pilaantumisen tai luonnonsuojelulain (1096/1996) 5 a §:ssä tarkoitetun luontovaHINGON korjaamisesta säädetään ympäristönsuojelulain (86/2000) 84 a §:n 2 momentissa.

5 §

Ministeriö valvontaviranomaisena

Ministeriölle kuuluu tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvonnan ylin johto ja ohjaus. Apunaan vaarallisten aineiden kuljettamista koskevissa asioissa ministeriöllä on neuvottelukunta, josta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

6 §

Muut viranomaiset

Tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista valvovat Liikenteen turvallisuusvirasto, tulli, poliisi, rajavartiolaitos, *satamaviranomaiset*, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto, Säteilyturvakeskus ja työsuojeluviranomaiset kukin toimialallaan siten kuin siitä säädetään tässä laissa ja tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Näiden viranomaisten vaarallisten aineiden kuljetukseen tai tilapäiseen säilytykseen liittyvistä muista, niiden toimialaan liittyvistä tehtävistä sekä kotimaisten ja ulkomaisten viranomaisten yhteistyöstä säädetään *tässä laissa* ja tarvittaessa valtioneuvoston asetuksella. Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää myös muille viranomaisille kuuluvista niiden toimialaan liittyvistä tehtävistä, joiden tarkoituksena on varmistaa vaarallisten aineiden kuljetuksen turvallisuus.

5 §

Liikenne- ja viestintäministeriö ohjaavana viranomaisena

Tämän lain mukaisen toiminnan yleinen ohjaus ja kehittäminen kuuluvat liikenne- ja viestintäministeriölle. Ministeriö voi asettaa neuvottelukunnan toimimaan apunaan vaarallisten aineiden kuljettamista koskevissa asioissa.

6 §

Muut viranomaiset

Tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista valvovat Liikenteen turvallisuusvirasto, Tulli, poliisi, rajavartiolaitos, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto, Säteilyturvakeskus ja työsuojeluviranomaiset kukin toimialallaan. *Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä mainittujen viranomaisten vaarallisten aineiden kuljetuksen valvontaan liittyvistä tehtävistä*, vaarallisten aineiden kuljetukseen tai tilapäiseen säilytykseen liittyvistä muista, niiden toimialaan liittyvistä tehtävistä sekä kotimaisten ja ulkomaisten viranomaisten yhteistyöstä. Valtioneuvoston asetuksella voidaan *antaa tarkempia säännöksiä* myös muille viranomaisille kuuluvista niiden toimialaan liittyvistä tehtävistä, joiden tarkoituksena on varmistaa vaarallisten aineiden kuljetuksen turvallisuus.

Liikenteen turvallisuusvirasto voi tehdä

teknisluonteisen sopimuksen Suomea sitovassa vaarallisten tavaroiden kansainvälisistä tiekuljetuksista (ADR) tehdyn eurooppalaisen sopimuksen (SopS 23/1979) liitteen A luvussa 1.5, kansainvälisiä rautatiekuljetuksia koskevan yleissopimuksen (COTIF) (SopS 52/2006) liitteessä C olevissa vaarallisten tavaroiden kansainvälisten rautatiekuljetusmääräysten (RID) liitteen luvussa 1.5 ja ihmishengen turvallisuudesta merellä vuonna 1974 tehdyn kansainvälisen yleissopimuksen (SopS 11/1981) liitteen VII luvun A osan 1 säännössä määritellyn säännöstön (IMDG-säännöstö) kohdassa 7.9.1 tarkoitettun määräaikaisen poikkeuksen hyväksymisestä enintään viideksi vuodeksi. Sopimuksen tekemisen edellytyksenä on, että sillä sallitaan poikkeava tekninen ratkaisu tai muu järjestely, jolla säilytetään vastaava turvallisuustaso kuin määräyksiä noudattamalla. Hyväksytyä sopimusta saa soveltaa myös kansallisiin vaarallisten aineiden kuljetuksiin. Kopio sopimuksesta on oltava mukana kuljetusvälineessä, jos Suomea sitovassa kansainvälisessä velvoitteessa niin määrätään. Liikenteen turvallisuusvirasto antaa tietoja näistä määräaikaisista sopimuksista.

Euroopan unionin lainsäädännössä ja Suomea sitovissa kansainvälisissä velvoitteissa tarkoitettuina toimivaltaisina viranomaisina toimivat tässä laissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä vastaavaa tehtävää suorittamaan säädetyt viranomaiset.

7 a §

Vaarallisten aineiden kuljetukseen käytettävää ajoneuvoa koskevat vaatimukset

Liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella säädetään tarkemmin vaarallisten aineiden kuljetukseen soveltuvan ajoneuvon erityisistä rakenteista, teknisistä ominaisuuksista ja varusteista sekä vaarallisten aineiden säiliö- ja räjähdetuljetuksista, joissa ajoneuvolta ei edellytetä VAK-hyväksyntää ja VAK-katsastusta.

7 a §

Vaarallisten aineiden kuljetukseen käytettävää ajoneuvoa koskevat vaatimukset

Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä vaarallisten aineiden kuljetukseen soveltuvan ajoneuvon erityisistä rakenteista, teknisistä ominaisuuksista ja varusteista sekä vaarallisten aineiden säiliö- ja räjähdetuljetuksista, joissa ajoneuvolta ei edellytetä VAK-hyväksyntää ja VAK-katsastusta.

7 c §

VAK-hyväksyntöjä myöntävän ja VAK-katsastuksia suorittavan henkilön pätevyysvaatimukset

Sen lisäksi, mitä katsastuksia suorittavan ja yksittäishyväksyntöjä myöntävän henkilön pätevyydestä erikseen säädetään, VAK-hyväksynnän myöntävältä ja VAK-katsastuksia suorittavalta henkilöltä edellytetään lisäkoulutuksena VAK-hyväksyntöjen myöntämiseen ja VAK-katsastusten suorittamiseen tarvittavaa erikoiskoulutusta.

VAK-hyväksynnän myöntävältä ja VAK-katsastuksia suorittavalta henkilöltä edellytetävästä erikoiskoulutuksesta säädetään tarkemmin liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella. Puolustusvoimien VAK-hyväksyntöjä myöntävältä ja VAK-katsastuksia suorittavalta autontarkastajalta edellytettävästä erikoiskoulutuksesta säädetään *kuitenkin* tarkemmin puolustusministeriön asetuksella.

9 §

Kuljetuksen suorittajan velvollisuudet

Ilmakuljetusta suorittavalta vaaditaan lupa vaarallisten aineiden ilmakuljetukseen, jos Euroopan unionin lainsäädännössä, Suomea sitovassa kansainvälisessä sopimuksessa taikka kansainvälisessä standardissa tai suosituksessa edellytetään lupaa taikka jos lupa on muutoin perusteltu kuljetusturvallisuuden varmistamiseksi. Luvan myöntämisen edellytyksenä on, että hakija kykenee koulutuksensa, ohjeistuksensa ja käytössään olevien menetelmien avulla varmistamaan vaarallisten aineiden käsittelyn turvallisuuden kaikissa ilmakuljetuksen vaiheissa. Luvan myöntää Liikenteen turvallisuusvirasto määrääjäksi. Luvan vaatimisen yksityiskohdista säädetään tarvittaessa tarkemmin valtioneuvoston ase-

7 c §

VAK-hyväksyntöjä myöntävän ja VAK-katsastuksia suorittavan henkilön pätevyysvaatimukset

Sen lisäksi, mitä katsastuksia suorittavan ja yksittäishyväksyntöjä myöntävän henkilön pätevyydestä erikseen säädetään, VAK-hyväksynnän myöntävältä ja VAK-katsastuksia suorittavalta henkilöltä edellytetään lisäkoulutuksena VAK-hyväksyntöjen myöntämiseen ja VAK-katsastusten suorittamiseen tarvittavaa erikoiskoulutusta.

VAK-hyväksynnän myöntävältä ja VAK-katsastuksia suorittavalta henkilöltä edellytetävästä erikoiskoulutuksesta *voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella. Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä VAK-hyväksynnän myöntävältä ja VAK-katsastuksia suorittavalta henkilöltä edellytettävän erikoiskoulutuksen teknisistä yksityiskohdista.* Puolustusvoimien VAK-hyväksyntöjä myöntävältä ja VAK-katsastuksia suorittavalta autontarkastajalta edellytettävästä erikoiskoulutuksesta *ja pääsyaatimuksesta koulutukseen voidaan antaa tarkempia säännöksiä* puolustusministeriön asetuksella.

9 §

Kuljetuksen suorittajan velvollisuudet

Ilmakuljetusta suorittavalta vaaditaan lupa vaarallisten aineiden ilmakuljetukseen, jos Euroopan unionin lainsäädännössä, Suomea sitovassa kansainvälisessä sopimuksessa taikka kansainvälisessä standardissa tai suosituksessa edellytetään lupaa taikka jos lupa on muutoin perusteltu kuljetusturvallisuuden varmistamiseksi. Luvan myöntämisen edellytyksenä on, että hakija kykenee koulutuksensa, ohjeistuksensa ja käytössään olevien menetelmien avulla varmistamaan vaarallisten aineiden käsittelyn turvallisuuden kaikissa ilmakuljetuksen vaiheissa. Luvan myöntää Liikenteen turvallisuusvirasto määrääjäksi. Luvan vaatimisen yksityiskohdista *ja tapauksista, joissa lupaa ei vaadita, voidaan antaa*

tuksella. Luvan hakemisen ja myöntämisen teknisistä yksityiskohdista voidaan antaa tarkempia määräyksiä Liikenteen turvallisuusviraston päätöksellä.

tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella. *Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä luvan hakemisen ja myöntämisen teknisistä yksityiskohdista.*

10 a §

Kuljetus matkatavarana

Vaarallista ainetta ei saa kuljettaa matkatavarana tai sen kuljettamista matkatavarana voidaan rajoittaa, jos kuljetuksesta aiheutuu aineen 3 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua ominaisuuden vuoksi ihmisille, ympäristölle tai omaisuudelle vaaraa, jota ei voi pakkaamista koskevin tai muin eritystoimenpitein torjua.

Kuljetettaessa vaarallista ainetta matkatavarana on otettava huomioon kuljetettavasta aineesta mahdollisesti aiheutuvat vaarat sekä noudatettava aineen kuljetuksessa ja muussa käsittelyssä erityistä huolellisuutta ja varovaisuutta. Matkatavarana kuljetettavan vaarallisen aineen on oltava asianmukaisesti pakattu, ja kuljetuksessa on muutoinkin noudatettava sitä koskevia säännöksiä ja määräyksiä.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä vaarallisten aineiden matkatavarana kuljettamisen rajoittamisesta tai kieltämisestä.

Ainekohtaiset ja muut yksityiskohtaiset säännökset matkustajan ja miehistön jäsenen vaarallisten aineiden matkatavarana kuljettamisen rajoittamisesta tai kieltämisestä sekä näiden aineiden pakkaamisesta ja muista teknisistä yksityiskohdista annetaan tarvittaessa liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella. *Tarvittavat määräykset tässä momentissa tarkoitetuista asioista alus- ja ilmakuljetuksissa annetaan kuitenkin Liikenteen turvallisuusviraston päätöksellä. Viraston määräysten tulee perustua Euroopan unionin lainsäädäntöön, Suomea sitovaan kansainväliseen sopimukseen taikka kansainväliseen suositukseen tai standardiin.*

10 a §

Kuljetus matkatavarana

Vaarallista ainetta ei saa kuljettaa matkatavarana tai sen kuljettamista matkatavarana voidaan rajoittaa, jos kuljetuksesta aiheutuu aineen 3 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua ominaisuuden vuoksi ihmisille, ympäristölle tai omaisuudelle vaaraa, jota ei voi pakkaamista koskevin tai muin eritystoimenpitein torjua.

Kuljetettaessa vaarallista ainetta matkatavarana on otettava huomioon kuljetettavasta aineesta mahdollisesti aiheutuvat vaarat sekä noudatettava aineen kuljetuksessa ja muussa käsittelyssä erityistä huolellisuutta ja varovaisuutta. Matkatavarana kuljetettavan vaarallisen aineen on oltava asianmukaisesti pakattu, ja kuljetuksessa on muutoinkin noudatettava sitä koskevia säännöksiä ja määräyksiä.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä vaarallisten aineiden matkatavarana kuljettamisen rajoittamisesta tai kieltämisestä.

Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä ainekohtaisesti tai muutoin yksityiskohtaisesti matkustajan ja miehistön jäsenen vaarallisten aineiden matkatavarana kuljettamisen rajoittamisesta tai kieltämisestä *ja* näiden aineiden pakkaamisesta ja muista teknisistä yksityiskohdista. Määräysten tulee perustua Euroopan unionin lainsäädäntöön, Suomea sitovaan kansainväliseen sopimukseen tai kansainväliseen standardiin.

10 b §

Turvallisuusneuvonantajan nimeämisvelvollisuus

Vaarallisten aineiden tie- tai rautatiekuljetusta sekä näihin kuljetuksiin liittyvää pakkaamista, kuormaamista tai muuta vaarallisten aineiden kuljetuksen turvallisuuteen liittyvää toimintaa harjoittavan on nimettävä turvallisuusneuvonantaja seuraamaan ja ohjaamaan tätä toimintaa sekä selvittämään keinoja, joiden avulla vaarallisten aineiden kuljetukseen liittyvät tehtävät suoritetaan mahdollisimman turvallisesti.

Turvallisuusneuvonantajalla tulee olla todistus Liikenteen turvallisuusviraston vastaanottamasta kokeesta, jolla osoitetaan henkilöllä olevan riittävä asiantuntemus vaarallisten aineiden kuljetuksesta ja hänelle säädettyistä tehtävistä.

Turvallisuusneuvonantajan nimeämisvelvollisuudesta, asiantuntemuksesta, todistuksen saamisen edellytyksenä olevista kokeista ja todistuksesta sekä turvallisuusneuvonantajan muusta kelpoisuudesta ja tehtävistä sekä muista niihin liittyvistä seikoista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

10 b §

Kuljetus lentopostilähetysten

Postilain (415/2011) mukaisten postiyrittysten, Maailman postiliiton yleissopimuksen (SopS 17/1967) mukaisesti nimettyjen operaattoreiden ja operaattoreiden, jotka ovat rekisteröineet sivutoimipisteen Suomeen Maailman postiliiton edellyttämällä tavalla, on hankittava hyväksyntä vaarallisia aineita sisältävien lentopostilähetysten käsittelyä varten, jos Euroopan unionin lainsäädännössä, Suomea sitovassa kansainvälisessä sopimuksessa tai kansainvälisessä standardissa edellytetään tällaista hyväksyntää. Hyväksynnän myöntämisen edellytyksenä on, että hakija kykenee koulutuksensa, ohjeistuksensa ja käytössään olevien menetelmien avulla varmistamaan lähetysten vastaanottamisen ja käsittelyn turvallisuuden kaikissa postitoiminnan vaiheissa. Hyväksynnästä päättää Liikenteen turvallisuusvirasto. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä hyväksynnän vaatimisen yksityiskohdista. Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä hyväksynnän hakemisen ja myöntämisen teknisistä yksityiskohdista.

Liikenteen turvallisuusvirasto valvoo 1 momentissa tarkoitettujen yritysten ja operaattoreiden toimintaa viraston antaman hyväksynnän osalta. Jos hyväksynnän haltija ei enää täytä hyväksynnän myöntämisen edellytyksiä tai vaarallisia aineita sisältävien lentopostilähetysten käsittelyä ei ole hoidettu asianmukaisesti, virasto voi antaa hyväksynnän haltijalle kirjallisen huomautuksen tai varoituksen. Jos epäkohtia ei huomautuksesta tai varoituksesta huolimatta poisteta, virasto voi peruuttaa hyväksynnän määräajaksi tai kokonaan. Hyväksyntä voidaan kuitenkin kiireellisessä tapauksessa peruuttaa määräajaksi ilman erillistä kirjallista varoitusta, jos viranomaisella on perusteltua aihetta epäillä, että hyväksynnän haltija ei pysty suorittamaan vaarallisia aineita sisältävien lentopostilähetysten käsittelyä turvallisesti. Hyväksyntä voidaan peruuttaa kokonaan

vain, jos hyväksynnän myöntämisen edellytykset eivät olennaisilta osin täyty taikka jos vaarallisia aineita sisältävien lentopostilähetysten käsittelyssä on ilmennyt olennaisia puutteita tai laiminlyöntejä.

Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä ainekohtaisesti tai muutoin yksityiskohtaisesti vaarallisia aineita sisältävien lentopostikuljetusten rajoittamisesta tai kieltämisestä. Määräysten tulee perustua Euroopan unionin lainsäädäntöön, Suomea sitovaan kansainväliseen sopimukseen tai kansainväliseen standardiin.

10 c §

Turvallisuusneuvonantajan nimeämisvelvollisuus

Vaarallisten aineiden tie- tai rautatiekuljetusta sekä näihin kuljetuksiin liittyvää pakkaamista, kuormaamista tai muuta vaarallisten aineiden kuljetuksen turvallisuuteen liittyvää toimintaa harjoittavan on nimettävä turvallisuusneuvonantaja seuraamaan ja ohjaamaan tätä toimintaa sekä selvittämään keinoja, joiden avulla vaarallisten aineiden kuljetukseen liittyvät tehtävät suoritetaan mahdollisimman turvallisesti.

Turvallisuusneuvonantajalla tulee olla todistus Liikenteen turvallisuusviraston vastaanottamasta kokeesta, jolla osoitetaan henkilöllä olevan riittävä asiantuntemus vaarallisten aineiden kuljetuksesta ja hänelle säädettyistä tehtävistä.

Turvallisuusneuvonantajan nimeämisvelvollisuudesta, asiantuntemuksesta, todistuksen saamisen edellytyksenä olevista kokeista ja todistuksesta sekä turvallisuusneuvonantajan muusta kelpoisuudesta ja tehtävistä sekä muista niihin liittyvistä seikoista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

11 §

Henkilöstön yleinen pätevyys

Tarvittavasta koulutuksesta ja muusta pätevydestä sekä niiden rakenteesta ja sisällöstä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuk-

11 §

Henkilöstön yleinen pätevyys

Tarvittavasta koulutuksesta ja muusta pätevydestä sekä niiden rakenteesta ja sisällöstä voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtio-

sella. Liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella annetaan tarvittaessa tarkempia säännöksiä tie- ja rautatiekuljetukseen tarvittavan koulutuksen ja muun pätevyyden käytännön toteutuksesta sekä muista teknisistä yksityiskohdista. Liikenteen turvallisuusviraston päätöksellä voidaan antaa tarkempia määräyksiä aluskuljetukseen ja satama-alueella tapahtuvaan vaarallisten aineiden kuljetukseen ja tilapäiseen säilytykseen liittyvästä koulutuksen ja muun pätevyyden käytännön toteutuksesta ja muista teknisistä yksityiskohdista.

Vaarallisten aineiden kuljetukseen tai tilapäiseen säilytykseen liittyviä tehtäviä suorittavan työnantajan tulee varmistaa, että työntekijällä on 1 momentissa tarkoitettu koulutus tai muu pätevyys. Työnantajalla tulee olla tiedot tästä koulutuksesta ja muusta pätevyydestä. Koulutusta ja muuta pätevyyttä koskevat tiedot on pyydettäessä esitettävä kuljetuksia valvovalle viranomaiselle sen varmistamiseksi, että annettu koulutus tai muu pätevyys ovat henkilön tehtävät huomioon ottaen riittävää.

11 a §

Erityissäännökset henkilöstön pätevyydestä ilmakuljetukseen liittyvissä tehtävissä

Ilmakuljetuksen suorittajalle tai sen palveluksessa olevalle annettavan 11 §:n 1 momentissa tarkoitettun koulutuksen tulee olla Liikenteen turvallisuusviraston hyväksymä. Hyväksyntä annetaan määräajaksi. *Muiden mainitussa momentissa tarkoitettujen ilmakuljetukseen liittyviä tehtäviä suorittavien koulutuksesta on ilmoitettava määräajoin Liikenteen turvallisuusvirastolle, joka voi asettaa ehtoja koulutuksen asianmukaisuuden varmistamiseksi.*

Tarkemmat säännökset koulutuksen hyväksynnän hakemisesta, *koulutuksesta ilmoittamisesta*, koulutusta koskevien muutosten ilmoittamisesta ja koulutuksen antajan ammattitaidosta annetaan valtioneuvoston asetuksella. Liikenteen turvallisuusviraston päätöksellä voidaan antaa tarkempia määräyksiä koulutuksen käytännön toteutuksesta sekä muista

neuvoston asetuksella. *Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä tie- ja rautatiekuljetukseen, aluskuljetukseen ja satama-alueella tapahtuvaan vaarallisten aineiden kuljetukseen ja tilapäiseen säilytykseen liittyvästä koulutuksen ja muun pätevyyden käytännön toteutuksesta ja muista teknisistä yksityiskohdista.*

Vaarallisten aineiden kuljetukseen tai tilapäiseen säilytykseen liittyviä tehtäviä suorittavan työnantajan tulee varmistaa, että työntekijällä on 1 momentissa tarkoitettu koulutus tai muu pätevyys. Työnantajalla tulee olla tiedot tästä koulutuksesta ja muusta pätevyydestä. Koulutusta ja muuta pätevyyttä koskevat tiedot on pyydettäessä esitettävä kuljetuksia valvovalle viranomaiselle sen varmistamiseksi, että annettu koulutus tai muu pätevyys on henkilön tehtävät huomioon ottaen riittävä.

11 a §

Erityissäännökset henkilöstön pätevyydestä ilmakuljetukseen liittyvissä tehtävissä

Ilmakuljetukseen liittyviä tehtäviä suorittaville annettavan 11 §:n 1 momentissa tarkoitettun koulutuksen tulee olla Liikenteen turvallisuusviraston hyväksymä. Hyväksyntä annetaan määräajaksi.

Tarkempia säännöksiä koulutuksen hyväksynnän hakemisesta, koulutusta koskevien muutosten ilmoittamisesta ja koulutuksen antajan ammattitaidosta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella. Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä koulutuksen käytännön toteutuksesta sekä muista koulutukseen ja koulutuksen antajan

koulutukseen ja koulutuksen antajan ammattitaitoon liittyvistä teknisistä yksityiskohdista. Viraston päätöksen tulee perustua kansainvälisen siviili-ilmailujärjestön kansainvälisen siviili-ilmailun yleissopimuksen (SopS 11/1949) nojalla standardeina julkaisemiin vaarallisten aineiden ilmakuljetusta koskeviin teknisiin määräyksiin.

11 b §

Ajolupa tiekuljetuksiin

Jos vaarallisten aineiden tiekuljetus kuljettavan aineen laji, määrä ja kuljetusväline huomioon ottaen edellyttää erityistä asiantuntemusta, ajoneuvon kuljettajalla tulee olla tie liikennelain 5 luvussa tarkoitetun ajo-oikeuden lisäksi vaarallisten aineiden kuljetamiseen oikeuttava ajolupa. Ajoluvan myöntämisen edellytyksenä on, että hakija on osallistunut ajoluvan saamiseksi tarvittavaan koulutukseen ja suorittanut hyväksyttävästi ajoluvan saamiseksi tarvittavan kokeen. Ajolupa myönnetään määräajaksi. Ajolupaa luovutettaessa henkilöllä tulee olla auton ajo-oikeus, ja hän ei saa olla ajokiellossa. Ajolupa on pidettävä mukana ajon aikana, ja se on vaadittava esitettävä poliisimiehelle tai muulle liikennettä valvovalle viranomaiselle.

Ajoluvan vaatimisesta, ajoluvan myöntämisen edellytyksistä, ajoluvan voimassaoloajasta, ajoluvan uudistamisesta, ajoluvan saamiseksi tarvittavasta kokeesta ja ajoluvasta samoin kuin ajoluvan saamiseksi tarvittavasta koulutuksesta ja sen antajasta sekä koulutusluvasta ja sen voimassaoloajasta säädetään tarvittaessa tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Ministeriön asetuksella annetaan kuitenkin tarkemmat säännökset ajolupakoulutusohjelman ja ajoluvan saamiseksi tarvittavan kokeen sisällöstä.

11 c §

Kuljetukseen liittyvät asiakirjat, selvitykset ja ilmoitukset

Kuljetusvälineessä tulee olla keskeisimmät

ammattitaitoon liittyvistä teknisistä yksityiskohdista. *Määräysten* tulee perustua kansainvälisen siviili-ilmailujärjestön kansainvälisen siviili-ilmailun yleissopimuksen (SopS 11/1949) nojalla standardeina julkaisemiin vaarallisten aineiden ilmakuljetusta koskeviin teknisiin määräyksiin.

11 b §

Ajolupa tiekuljetuksiin

Jos vaarallisten aineiden tiekuljetus kuljettavan aineen laji, määrä ja kuljetusväline huomioon ottaen edellyttää erityistä asiantuntemusta, ajoneuvon kuljettajalla tulee olla tie liikennelain 5 luvussa tarkoitetun ajo-oikeuden lisäksi vaarallisten aineiden kuljetamiseen oikeuttava ajolupa. Ajoluvan myöntämisen edellytyksenä on, että hakija on osallistunut ajoluvan saamiseksi tarvittavaan koulutukseen ja suorittanut hyväksyttävästi ajoluvan saamiseksi tarvittavan kokeen. Ajolupa myönnetään määräajaksi. *Sitä myönnettäessä* henkilöllä tulee olla auton ajo-oikeus, ja hän ei saa olla ajokiellossa. Ajolupa on pidettävä mukana ajon aikana, ja se on vaadittava esitettävä poliisimiehelle tai muulle liikennettä valvovalle viranomaiselle.

Ajoluvan vaatimisesta, ajoluvan myöntämisen edellytyksistä, ajoluvan voimassaoloajasta, ajoluvan uudistamisesta, ajoluvan saamiseksi tarvittavasta kokeesta ja ajoluvan *mallista* samoin kuin ajoluvan saamiseksi tarvittavasta koulutuksesta ja sen antajasta sekä koulutusluvasta ja sen voimassaoloajasta *voidaan antaa tarkempia säännöksiä* valtioneuvoston asetuksella. *Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä* ajolupakoulutusohjelman ja ajoluvan saamiseksi tarvittavan kokeen sisällöstä.

11 c §

Kuljetukseen liittyvät asiakirjat, selvitykset ja ilmoitukset

Kuljetusvälineessä tulee olla keskeisimmät

tiedot kuljetettavista vaarallisista aineista aineen asianmukaisen käsittelyn varmistamiseksi sekä onnettomuuden tai vaaran varalta. Liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella voidaan tästä velvollisuudesta säätää ainekohtaisia ja muita yksityiskohtaisia poikkeuksia pienille määrille vaarallista ainetta, jonka kuljetus voi aiheuttaa vain vähäistä vaaraa ihmiselle, ympäristölle tai omaisuudelle. *Alus- ja ilmakuljetuksissa tarvittavista yksityiskohtaisista poikkeuksista määrätään kuitenkin Liikenteen turvallisuusviraston päätöksellä.*

tiedot kuljetettavista vaarallisista aineista aineen asianmukaisen käsittelyn varmistamiseksi sekä onnettomuuden tai vaaran varalta. *Liikenteen turvallisuusvirasto voi määrätä tästä velvollisuudesta ainekohtaisia ja muita yksityiskohtaisia poikkeuksia pienille määrille vaarallista ainetta, jonka kuljetus voi aiheuttaa vain vähäistä vaaraa ihmiselle, ympäristölle tai omaisuudelle. Lähettäjän ja kuljetuksen suorittajan on säilytettävä tässä momentissa tarkoitetut tiedot sisältävät asiakirjat vähintään kolmen kuukauden ajan lähettämisestä tai kuljetuksesta.*

Kuljetukseen liittyvien asiakirjojen ja muiden tässä pykälässä tarkoitettujen selvitysten ja ilmoitusten teknisistä yksityiskohdista ja asiakirjojen säilyttämisestä säädetään tarvittaessa liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella. *Tarvittavat määräykset teknisistä yksityiskohdista alus- ja ilmakuljetuksissa annetaan kuitenkin Liikenteen turvallisuusviraston päätöksellä.*

Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä kuljetukseen liittyvien asiakirjojen, selvitysten ja ilmoitusten teknisistä yksityiskohdista.

11 d §

Turvatoimet ja -velvoitteet

Vähäistä suurempia määriä vaarallista ainetta saa jättää tie- tai rautatiekuljetuksena kuljetettavaksi vain asianmukaisesti tunnistetulle kuljetuksen suorittajalle.

Vaarallisen aineen tie- tai rautatiekuljetukseen liittyvän tilapäiseen säilytykseen käytettävän ratapihan, terminaalin tai muun vastaavan alueen tulee olla mahdollisuuksien mukaan turvattu, jos säilytettävänä on vähäistä suurempi määrä vaarallista ainetta.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset turvasuunnitelmasta sekä muusta vaarallisen aineen kuljetuksen ja tilapäisen säilytyksen turvaamisesta. Ainekohtaiset ja muut yksityiskohtaiset säännökset aineista, joiden kuljetukseen osallistuvien on laadittava turvasuunnitelma ja joiden kuljetukseen käytettävä kuljetusväline on turvattava, annetaan kuitenkin liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella. *Edellä 5 momentissa tarkoitettujen turvatoimien ja velvoitteiden teknisistä yksityiskohdista voidaan alus- ja*

11 d §

Turvatoimet ja -velvoitteet

Edellä 1 momentissa tarkoitettua vaarallista ainetta saa jättää tie- ja rautatiekuljetuksena kuljetettavaksi vain asianmukaisesti tunnistetulle kuljetuksen suorittajalle.

Vaarallisen aineen tie- ja rautatiekuljetukseen liittyvän tilapäiseen säilytykseen käytettävän ratapihan, terminaalin tai muun vastaavan alueen tulee olla mahdollisuuksien mukaan turvattu, jos säilytettävänä on *1 momentissa tarkoitettua* vaarallista ainetta.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä turvasuunnitelmasta sekä muusta vaarallisen aineen kuljetuksen ja tilapäisen säilytyksen turvaamisesta. *Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä ainekohtaisesti tai muutoin yksityiskohtaisesti* aineista, joiden kuljetukseen osallistuvien on laadittava turvasuunnitelma ja joiden kuljetukseen käytettävä kuljetusväline on turvattava, *sekä 5 momentissa tarkoitettujen turvatoimien ja velvoitteiden teknisistä yksityiskohdista*

ilmakuljetuksissa tarvittaessa antaa tarkempia määräyksiä Liikenteen turvallisuusviraston päätöksellä.

12 §

Kuljetus ja tilapäinen säilytys kuljetusketjussa

Vaarallisista aineista ja niiden tilapäisestä säilytyksestä, onnettomuuksien torjunnasta ja kuljetuksesta ratapihalla, satama-alueella, lentopaikalla ja muussa terminaalissa sekä turvallisuusselvityksestä säädetään tarvittaessa tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä näiden asioiden käytännön toteutuksesta ja teknisistä yksityiskohdista, kuten kuljetusyksiköiden erottelusta ja ainekohtaisista menettelyistä. *Tarkemmat määräykset käytännön toteutuksesta satamissa ja lentopaikoissa antaa tarvittaessa kuitenkin Liikenteen turvallisuusvirasto.*

13 §

Muut velvollisuudet

Pakkauksen tai säiliön valmistajan, pakkaajan, lähettäjän, laivaajan, lastinantajan, kuormaajan, kuljetuksen suorittajan, aluksen päällikön, kuljettajan, vastaanottajan, pakkauksen tai säiliön haltijan, matkan järjestäjän, sataman- tai lentopaikanpitäjän, lastinkäsittelypalveluja satamassa suorittavan sekä muiden vaarallisten aineiden kuljetukseen liittyvien muista kuin 9 §:n 2 ja 3 momentissa sekä 10 a, 11, 11 a–11 d, 12, 13 a, 13 b, 14 ja 14 a §:ssä tarkoitetuista velvollisuuksista, kuten kuljetuksesta, tilapäisestä säilytyksestä, pakkaamisesta, kuljetusyksikön merkitsemisestä, kuljetusta koskevien rajoitusten tiedottamisesta sekä turvallisuus- ja muiden kuljetusohjeiden antamisesta kuljetusmuodoittain, voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

12 §

Kuljetus ja tilapäinen säilytys kuljetusketjussa

Vaarallisista aineista ja niiden tilapäisestä säilytyksestä, onnettomuuksien torjunnasta ja kuljetuksesta ratapihalla, satama-alueella, lentopaikalla ja muussa terminaalissa sekä turvallisuusselvityksestä *voidaan antaa tarkempia säännöksiä* valtioneuvoston asetuksella. *Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä* näiden asioiden käytännön toteutuksesta *sekä kuljetusyksiköiden erottelusta, ainekohtaisista menettelyistä ja muista teknisistä yksityiskohdista.*

13 §

Muut velvollisuudet

Pakkauksen tai säiliön valmistajan, pakkaajan, lähettäjän, laivaajan, lastinantajan, kuormaajan, kuljetuksen suorittajan, aluksen päällikön, kuljettajan, vastaanottajan, pakkauksen tai säiliön haltijan, matkan järjestäjän, sataman- tai lentopaikanpitäjän, lastinkäsittelypalveluja satamassa suorittavan sekä muiden vaarallisten aineiden kuljetukseen liittyvien muista kuin 9 §:n 2 ja 3 momentissa sekä 10 a, 10 b, 11, 11 a–11 d, 12, 13 a–d, 13 i, 14 ja 14 a §:ssä tarkoitetuista velvollisuuksista, kuten kuljetuksesta, tilapäisestä säilytyksestä, pakkaamisesta, kuljetusyksikön merkitsemisestä, kuljetusta koskevien rajoitusten tiedottamisesta sekä turvallisuus- ja muiden kuljetusohjeiden antamisesta kuljetusmuodoittain, voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

13 a §

Pakkauksen ja säiliön vaatimustenmukaisuus

Vaarallisten aineiden kuljetukseen tai tilapäiseen säilytykseen käytettävä pakkaus ja säiliö on valmistettava ja tarkastettava ja sitä on käytettävä niin, että se ei vaaranna kenenkään terveyttä, turvallisuutta, omaisuutta tai ympäristöä. Pakkauksen ja säiliön on täytettävä tässä laissa ja sen nojalla säädetyt ja määrätyt vaatimukset. Näistä vaatimuksista säädetään tarkemmin liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella. Alus- ja ilmakuljetuksissa tarkemmat määräykset pakkauksen ja säiliön teknisistä vaatimuksista annetaan Liikenteen turvallisuusviraston päätöksellä.

13 a §

Pakkauksen ja säiliön vaatimustenmukaisuus

Vaarallisten aineiden kuljetukseen tai tilapäiseen säilytykseen käytettävä pakkaus ja säiliö on valmistettava, tarkastettava ja *merkittävä sekä* sitä on käytettävä niin, että se ei vaaranna kenenkään terveyttä, turvallisuutta, omaisuutta tai ympäristöä. Pakkauksen ja säiliön on täytettävä tässä laissa ja sen nojalla säädetyt ja määrätyt vaatimukset. *Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä vaatimustenmukaisuuden osoittamisesta, vaatimustenmukaisuuden osoittamiseen tarvittavien asiakirjojen säilyttämisestä sekä vaatimustenmukaisuuden osoittamiseksi annettavan tyyppihyväksynnän voimassaoloajasta, uudistamisesta ja kumoamisesta. Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä vaatimustenmukaisuuden osoittamiseen tarvittavista asiakirjoista.*

Sen, joka vaarallisten aineiden kuljetusta varten saattaa markkinoille, luovuttaa tai ottaa käyttöön muun pakkauksen tai säiliön kuin kuljetettavan painelaitteen, on varmistettava, että se täyttää 1 momentissa tarkoitettut vaatimukset. Tämä velvollisuus ei kuitenkaan koske vähittäismyyntipakkauksen käyttöön ottavaa yksityishenkilöä, joka käyttää tai aikoo käyttää sitä vapaa-ajan- tai urheilutoiminnassaan taikka muussa henkilökohteisessa tarkoituksessa.

13 b §

Talouden toimijan velvollisuudet

Valtioneuvoston asetuksella säädetään vaatimustenmukaisuusmerkinnästä ja muusta vaatimustenmukaisuuden osoittamisesta. Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää 1 ja 2 momentissa tarkoitettut velvollisuudet sovellettaviksi myös alus- ja ilmakuljetukseen tarkoitettuihin kuljetettaviin painelaitteisiin. Vaatimustenmukaisuuden osoittamiseen tarvittavista asiakirjoista ja niiden säilyttämisestä säädetään liikenne- ja viestintäministeriön

13 b §

Talouden toimijan velvollisuudet

Valtioneuvoston asetuksella *voidaan antaa tarkempia säännöksiä* vaatimustenmukaisuusmerkinnästä ja muusta vaatimustenmukaisuuden osoittamisesta, *vaatimustenmukaisuuden osoittamiseen tarvittavien asiakirjojen säilyttämisestä sekä vaatimustenmukaisuuden osoittamiseksi annettavan tyyppihyväksynnän voimassaoloajasta, uudistamisesta ja kumoamisesta.* Valtioneuvoston asetuksella voidaan *antaa tarkempia säännöksiä*

asetuksella.

13 c §

Tarkastuslaitokset ja niiden tehtävät

Tarkastuslaitoksilla on oikeus:

- 1) hyväksyä, tarkastaa ja testata pakkauksia ja säiliöitä;
- 2) suorittaa muut pakkausten ja säiliöiden vaatimustenmukaisuuden osoittamiseksi edellytettävät tehtävät sekä niihin liittyvät toimenpiteet;
- 3) suorittaa kaikki kuljetettavista painelaitteista annetussa direktiivissä tarkoitetuissa vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyissä ja tarkastuksia koskevissa menettelyissä tarkastuslaitoksille kuuluvat tehtävät;
- 4) suorittaa paineastioiden määräaikaistarkastukseen liittyvät laatujärjestelmän arvioinnit ja hyväksynnät sekä niihin liittyvän valvonnan.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkastuslaitosten yhteistyöstä. Tarkastuslaitosten tehtävistä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Tehtävissä noudatettavista menettelyistä ja paineastioiden määräaikaistarkastukseen liittyvästä laatujärjestelmän arvioinnista ja hyväksynnästä sekä niihin kuuluvasta valvonnasta säädetään tarkemmin liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella.

Tarkastuslaitoksen oikeudesta teettää 1 momentissa tarkoitettujen vaatimustenmukaisuuden osoittamiseksi suoritettavien tehtävien osatoimenpiteitä alihankintana säädetään val-

myös siitä, että 1 ja 2 momentissa tarkoitettuja velvollisuuksia sovelletaan myös alus- ja ilmakuljetukseen tarkoitettuihin kuljetettaviin painelaitteisiin. Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä vaatimustenmukaisuuden osoittamiseen tarvittavista asiakirjoista.

13 c §

Tarkastuslaitokset ja niiden tehtävät

Tässä laissa tarkoitettuja tarkastuslaitoksia ovat:

- 1) VAK-tarkastuslaitos,
- 2) VAK-määräaikaistarkastusten laitos;
- 3) Säteilyturvakeskuksen tunnustama tarkastuslaitos;
- 4) A-tyypin ilmoitettu laitos;
- 5) B-tyypin ilmoitettu laitos; ja
- 6) A-tyypin ilmoitetun laitoksen valvonnassa oleva tarkastuspalvelu.

Tarkastuslaitoksilla on oikeus:

- 1) hyväksyä, tarkastaa ja testata pakkauksia ja säiliöitä;
- 2) suorittaa muut pakkausten ja säiliöiden vaatimustenmukaisuuden osoittamiseksi edellytettävät tehtävät sekä niihin liittyvät toimenpiteet;
- 3) suorittaa kaikki kuljetettavista painelaitteista annetussa direktiivissä tarkoitetuissa vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyissä ja tarkastuksia koskevissa menettelyissä tarkastuslaitoksille kuuluvat tehtävät;
- 4) suorittaa paineastioiden määräaikaistarkastukseen liittyvät laatujärjestelmän arvioinnit ja hyväksynnät sekä niihin liittyvän valvonnan.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tarkastuslaitosten yhteistyöstä ja tarkastuslaitosten tehtävistä. Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä tehtävissä noudatettavista menettelyistä ja paineastioiden määräaikaistarkastukseen liittyvästä laatujärjestelmän arvioinnista ja hyväksynnästä sekä niihin kuuluvasta valvonnasta.

Tarkastuslaitoksen on suoritettava itse tarkastuslaitostehtävät, jotka se sitoutuu teemmään. Edellä 1 momentin 1 - 5 kohdassa tarkoitettu tarkastuslaitos voi kuitenkin antaa

tioneuvoston asetuksella. Tarkastuslaitos vastaa alihankintana teettämistään toimenpiteistä.

osia vaatimustenmukaisuuden osoittamiseen, määräaikaistarkastukseen ja muihin tarkastuksiin liittyvistä tehtävistä hoidettavaksi alihankintana edellyttäen, että asiasta on sovitettu toimeksiantajan kanssa. Näitä tehtäviä suorittavan tahon on kuitenkin sisällyttävä tarkastuslaitoksen akkreditointiin tai sen on oltava erikseen akkreditoitu 13 e §:n mukaisesti, jos se hoitaa tehtäviä tarkastuslaitokselle, jolta edellytetään akkreditointi. Tarkastuslaitos vastaa alihankintana teettämistään toimenpiteistä. Tarkastuslaitoksen oikeudesta teettää tehtäviä alihankintana voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella

Tarkastuslaitoksen on varmistettava, että alihankkija täyttää tarkastuslaitokselle säädetyt vaatimukset 13 e §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua rekisteröitymistä koskevaa vaatimusta lukuun ottamatta. Tarkastuslaitoksen on myös valvottava alihankkijaa, ja sen on ilmoitettava tarkastuslaitoksen 13 d §:n mukaisesti tunnustaneelle viranomaiselle alihankintaa koskevista järjestelyistään.

13 d §

Tarkastuslaitosten tunnustaminen

Tunnustamisen hakemisesta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

13 e §

Tarkastuslaitosten tunnustamisen edellytykset

Tarkastuslaitoksen on täytettävä erityyppisten tarkastuslaitosten toiminnalle standardissa SFS-EN ISO/IEC 17020:2004 tai tätä vastaavassa uudemmassa standardissa asetetut edellytykset. Tarkastuslaitoksen tunnustamisen edellytyksenä on lisäksi, että:

- 1) laitos on luotettava;
- 2) laitos on Suomessa rekisteröity oikeushenkilö;
- 3) laitoksen harjoittama muu toiminta on

13 d §

Tarkastuslaitosten tunnustaminen

Tarkastuslaitoksen tunnustamista haetaan kirjallisesti siltä viranomaiselta, jonka toimialtaan tunnustaminen kuuluu. Tunnustamisen hakemisesta voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

13 e §

Tarkastuslaitosten tunnustamisen edellytykset

Tarkastuslaitoksen on täytettävä vaatimustenmukaisuuden arviointia koskevassa standardissa SFS-EN ISO/IEC 17020 erityyppisten tarkastuslaitosten toiminnalle asetetut edellytykset. Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä standardin SFS-EN ISO/IEC 17020 soveltamisesta Suomea sitovien kansainvälisten velvoitteiden ja Euroopan Unionin säädösten mukaisesti. Tarkastuslaitoksen tunnustamisen edellytyk-

erillään tarkastuslaitostoiminnasta;

4) laitos kykenee suorittamaan tarkastuslaitostoiminnassa edellytettävät testaukset ja tarkastukset säännösten ja määräysten mukaisesti;

5) laitoksen toiminta on järjestetty siten, että toiminta on kohtuullisesti valvottavissa;

6) laitoksella on tarkastuslaitostehtäviin liittyvien asiakirjojen luotettava ja tarkoitukseenmukainen ylläpito- ja tallennusjärjestelmä.

senä on lisäksi, että:

1) laitos on luotettava;

2) laitos on Suomessa rekisteröity oikeushenkilö;

3) laitoksen harjoittama muu toiminta on erillään tarkastuslaitostoiminnasta;

4) laitos kykenee suorittamaan tarkastuslaitostoiminnassa edellytettävät testaukset ja tarkastukset säännösten ja määräysten mukaisesti;

5) laitoksen toiminta on järjestetty siten, että toiminta on kohtuullisesti valvottavissa;

6) laitoksella on tarkastuslaitostehtäviin liittyvien asiakirjojen luotettava ja tarkoitukseenmukainen ylläpito- ja tallennusjärjestelmä.

13 i §

Rekisteröinti

Kuljetettava painelaite, joka voi aiheuttaa merkittävää vaaraa ihmiselle, ympäristölle tai omaisuudelle, voidaan rekisteröidä Turvallisuus- ja kemikaaliviraston pitämään rekisteriin siten kuin liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella säädetään.

14 a §

Yleiset kuljetusrajoitukset

Liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella säädetään tarvittaessa ainekohtaisesti tai muutoin yksityiskohtaisesti 1 momentissa tarkoitetuista aineista, joita ei saa kuljettaa, 2 momentissa tarkoitetuista aineista, joiden kuljetukseen edellytetään hyväksyntää tai poikkeuslupaa, sekä hyväksynnän ja poikkeuksen hakemiseen liittyvistä teknisistä yksityiskohdista samoin kuin muista 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen kuljetusrajoitusten teknisistä yksityiskohdista. *Alus- ja ilmakuljetuksia koskevat ainekohtaiset tai muutoin yksityiskohtaiset määräykset annetaan kuitenkin Liikenteen turvallisuusviraston päätöksellä.*

13 i §

Rekisteröinti

Kuljetettava painelaite *tai säiliö*, joka voi aiheuttaa merkittävää vaaraa ihmiselle, ympäristölle tai omaisuudelle, on rekisteröitävä Turvallisuus- ja kemikaaliviraston pitämään rekisteriin. *Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä rekisteröinnistä ja siitä, mitkä kuljetettavat painelaitteet ja säiliöt on rekisteröitävä.*

14 a §

Yleiset kuljetusrajoitukset

Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä ainekohtaisesti tai muutoin yksityiskohtaisesti 1 momentissa tarkoitetuista aineista, joita ei saa kuljettaa, 2 momentissa tarkoitetuista aineista, joiden kuljetukseen edellytetään hyväksyntää tai poikkeuslupaa, sekä hyväksynnän ja poikkeuksen hakemiseen liittyvistä teknisistä yksityiskohdista samoin kuin muista 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen kuljetusrajoitusten teknisistä yksityiskohdista.

14 b §

Alueelliset kuljetusrajoitukset

Ministeriö voi kunnan perustellusta esityksestä rajoittaa vaarallisten aineiden kuljetusta tietyllä alueella, tiellä tai tien osalla, jos kuljetus siellä voi aiheuttaa huomattavaa vaaraa ihmisille, ympäristölle tai omaisuudelle. Rajoitusta asetettaessa on huolehdittava siitä, ettei mahdollisuuksia kuljettaa vaarallisia aineita rajoiteta enempää kuin on tarpeen kuljetuksista aiheutuvan vaaran torjumiseksi. Kunnan on tiedotettava aluettaan koskevasta rajoituksesta.

Ministeriö voi tien-, kadun- tai radanpitäjän esityksestä rajoittaa vaarallisten aineiden tie- tai rautatiekuljetusta tietyssä tien-, kadun- tai radanpitäjän hallinnoimassa tunnelissa, jos kuljetus voi aiheuttaa huomattavaa vaaraa ihmisille, ympäristölle tai omaisuudelle. Rajoituksen tulee perustua hakijan toimittamaan, hakijasta riippumattoman toimielimen suorittamaan tunnelin vaarojen arviointiin, jossa otetaan huomioon ainakin sellaiset turvallisuuteen vaikuttavat tekijät kuin kuljetettavat aineet, tunnelin rakenteet ja varusteet. Lisäksi on otettava huomioon kuljetukseen käytettävissä olevat vaihtoehtoiset reitit. Ministeriö voi liittää rajoitukseen ehtoja, joilla varmistetaan kuljetusten turvallisuus. Hakijan on tiedotettava hallinnoimaansa aluetta koskevasta rajoituksesta.

Ministeriön asetuksella säädetään tarvittaessa tarkemmin vaarojen arvioinnista, kuljetusrajoitusten alaisista aineryhmistä, rajoituksen toteuttamisesta ja muista 1 ja 2 momentissa tarkoitettuihin kuljetusrajoituksiin liittyvistä seikoista.

16 §

Tarkastus-, tiedonsaanti- ja tutkimusoikeus

Edellä 3 momentissa tarkoitettu näyte on elinkeinonharjoittajan sitä vaatiessa korvattava käyvän hinnan mukaan, jollei tutkimuksessa havaita, että tavara on tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten

14 b §

Alueelliset kuljetusrajoitukset

Liikenteen turvallisuusvirasto voi kunnan perustellusta esityksestä rajoittaa vaarallisten aineiden kuljetusta tietyllä alueella, tiellä tai tien osalla, jos kuljetus siellä voi aiheuttaa huomattavaa vaaraa ihmisille, ympäristölle tai omaisuudelle. Rajoitusta asetettaessa on huolehdittava siitä, ettei mahdollisuuksia kuljettaa vaarallisia aineita rajoiteta enempää kuin on tarpeen kuljetuksista aiheutuvan vaaran torjumiseksi. Kunnan on tiedotettava aluettaan koskevasta rajoituksesta.

Liikenteen turvallisuusvirasto voi tien-, kadun- tai radanpitäjän esityksestä rajoittaa vaarallisten aineiden tie- tai rautatiekuljetusta tietyssä tien-, kadun- tai radanpitäjän hallinnoimassa tunnelissa, jos kuljetus voi aiheuttaa huomattavaa vaaraa ihmisille, ympäristölle tai omaisuudelle. Rajoituksen tulee perustua hakijan toimittamaan, hakijasta riippumattoman toimielimen suorittamaan tunnelin vaarojen arviointiin, jossa otetaan huomioon ainakin sellaiset turvallisuuteen vaikuttavat tekijät kuin kuljetettavat aineet, tunnelin rakenteet ja varusteet. Lisäksi on otettava huomioon kuljetukseen käytettävissä olevat vaihtoehtoiset reitit. *Liikenteen turvallisuusvirasto* voi liittää rajoitukseen ehtoja, joilla varmistetaan kuljetusten turvallisuus. Hakijan on tiedotettava hallinnoimaansa aluetta koskevasta rajoituksesta.

Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä vaarojen arvioinnista, kuljetusrajoitusten alaisista aineryhmistä, rajoituksen toteuttamisesta ja muista 1 ja 2 momentissa tarkoitettuihin kuljetusrajoituksiin liittyvistä seikoista.

16 §

Tarkastus-, tiedonsaanti- ja tutkimusoikeus

Edellä 1 ja 3 momentissa tarkoitettu näyte on elinkeinonharjoittajan sitä vaatiessa korvattava käyvän hinnan mukaan, jollei tutkimuksessa havaita, että tavara on tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai mää-

vastainen. Tutkimuksista ja näytteenotosta viranomaiselle aiheutuneet kustannukset on velvollinen korvaamaan se, joka on syyllistynyt virheeseen tai laiminlyöntiin.

räysten vastainen. Tutkimuksista ja näytteenotosta viranomaiselle aiheutuneet kustannukset on velvollinen korvaamaan se, joka on syyllistynyt virheeseen tai laiminlyöntiin.

16 a §

Pakkausten ja säiliöiden viranomaisvalvonta

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto valvoo vaarallisten aineiden kuljetukseen tarkoitettuja pakkauksia ja säiliöitä.

16 a §

Pakkausten ja säiliöiden viranomaisvalvonta

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto ja radioaktiivisten aineiden osalta Säteilyturvakeskus valvovat, että vaarallisten aineiden kuljetukseen tarkoitettut pakkaukset ja säiliöt täyttävät tässä laissa ja sen nojalla säädetyt ja määrätyt vaatimukset.

Jos muu vaarallisten aineiden kuljetukseen käytettävä pakkaus tai säiliö kuin kuljetettava painelaite ei täytä 13 a §:ssä säädetyjä vaatimuksia, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto ja radioaktiivisten aineiden osalta Säteilyturvakeskus voi

1) kieltää tilapäisesti tai pysyvästi sellaisen pakkauksen tai säiliön valmistuksen, pitämisen kaupan, myynnin ja muun luovuttamisen sekä käytön vaarallisten aineiden kuljetukseen;

2) vaatia sellaisten muutosten tekemistä pakkaukseen tai säiliöön taikka sen valmistukseen, että vaatimukset täyttyvät, sekä vaatia vaatimustenmukaisuuden osoittamista;

3) määrätä pakkauksen tai säiliön palautusmenettelyn järjestämisestä;

4) määrätä pakkauksen tai säiliön hävittämisestä tai siitä, miten sen suhteen on muuten meneteltävä, jos 1-3 kohdissa tarkoitettuja toimia ei voida pitää turvallisuuden kannalta riittävinä;

5) velvoittaa pakkauksen tai säiliön valmistajan, maahantuojan tai myyjän julkisesti ilmoittamaan pakkaukseen tai säiliöön liittyvästä vaarasta taikka itse antaa tällaisen ilmoituksen valmistajan, maahantuojan tai myyjän kustannuksella.

17 a §

Virka-apu

Poliisin, tullilaitoksen ja rajavartiolaitoksen tulee tarvittaessa antaa virka-apua 5 ja 6 §:ssä tarkoitetuille valvontaviranomaisille tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvomiseksi ja täytäntöönpanemiseksi.

18 §

Uhkasakko ja teettämisuhka

Tämän lain 5 ja 6 §:ssä tarkoitettu valvontaviranomainen voi tehostaa tämän lain nojalla antamaansa kieltoa tai määräystä uhkasakolla tai teettämisuhalla siten kuin siitä uhkasakkolaissa (1113/1990) säädetään.

20 §

Oikaisun hakeminen

Ajolupakokeen vastaanottajan tämän lain tai sen nojalla annetun asetuksen perusteella tekemään päätökseen saa vaatia oikaisua Liikenteen turvallisuusvirastolta, jollei muualla laissa toisin säädetä. *Oikaisuvaatimus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisuunnista. Päätökseen on liitettävä oikaisuvaatimusosoitus.*

Jos tarkastuslaitos epäää pakkauksen tai säi-

17 a §

Virka-apu

Poliisin, *Tullin* ja rajavartiolaitoksen tulee tarvittaessa antaa virka-apua 6 §:ssä tarkoitetuille valvontaviranomaisille tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvomiseksi ja täytäntöönpanemiseksi.

18 §

Hallinnolliset pakkokeinot

Jos vaarallisten aineiden kuljetukseen osallinen ei noudata 6 §:ssä tarkoitettua valvontaviranomaisen antamia ohjeita tai määräyksiä taikka lupaehtoja, valvontaviranomainen voi antaa kirjallisen huomautuksen virheen tai laiminlyönnin johdosta.

Kirjallisessa huomautuksessa on yksilöitävä virhe tai laiminlyönti sekä ilmoitettava säännökset, joihin huomautus perustuu. Kirjallisessa huomautuksessa on myös ilmoitettava määräaika, jonka kuluessa virheet tai laiminlyönnit on korjattava, jos se ei ole mahdollista heti.

Valvontaviranomainen voi määrätä tässä laissa säädetyn kiellon, velvoitteen tai vaatimuksen tehosteeksi uhkasakon tai teettämis- tai keskeyttämisen siten kuin uhkasakkolaissa (1113/1990) säädetään. Valvontaviranomainen voi päätöksessään määrätä, että sitä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta.

20 §

Oikaisun hakeminen

Ajolupakokeen vastaanottajan tämän lain tai sen nojalla annetun asetuksen perusteella tekemään päätökseen saa vaatia oikaisua Liikenteen turvallisuusvirastolta *siten kuin hallintolaissa (434/2003) säädetään*, jollei muualla laissa toisin säädetä.

Jos tarkastuslaitos epäää pakkauksen tai säi-

liön vaatimustenmukaisuuden osoittamisen tai muun varmistamisen, päätös on perusteltava ja samalla ilmoitettava, miten hakija voi saattaa asian tarkastuslaitoksen uudelleen käsiteltäväksi oikaisumenettelyssä. Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisesti 30 päivän kuluessa siitä, kun hakija on saanut päätöksestä tiedon. Oikaisuvaatimuksen ratkaisee tarkastuslaitos. Valtioneuvoston asetuksella voidaan tarvittaessa antaa tarkempia säännöksiä tarkastuslaitoksessa noudatettavasta menettelystä oikaisuvaatimuksia käsiteltäessä.

Katsastustoimipaikan VAK-hyväksyntää ja VAK-katsastusta sekä yksittäishyväksynnän myöntäjän VAK-hyväksyntää koskevassa asiassa tekemään päätökseen saa vaatia oikaisua Liikenteen turvallisuusvirastolta, jollei muualla laissa toisin säädetä. *Oikaisuvaatimus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Päätökseen on liitettävä oikaisuvaatimusosoitus.*

21 §

Muutoksenhaku

Tarkastuslaitoksen 20 §:n 2 momentissa tarkoitettussa oikaisumenettelyssä antamaan päätökseen haetaan muutosta hallinto-oikeudelta siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Muutoksenhausta on muutoin voimassa, mitä hallintolainkäyttölaissa säädetään.

liön vaatimustenmukaisuuden osoittamisen tai muun varmistamisen, *päätökseen saa vaatia oikaisua tarkastuslaitokselta siten kuin hallintolaisissa säädetään.* Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tarkastuslaitoksessa noudatettavasta menettelystä oikaisuvaatimuksia käsiteltäessä.

Katsastustoimipaikan VAK-hyväksyntää ja VAK-katsastusta sekä yksittäishyväksynnän myöntäjän VAK-hyväksyntää koskevassa asiassa tekemään päätökseen saa vaatia oikaisua Liikenteen turvallisuusvirastolta *siten kuin hallintolaisissa säädetään*, jollei muualla laissa toisin säädetä.

21 §

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen ja muuhun tämän lain mukaiseen päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Hallinto-oikeuden päätökseen VAK-hyväksyntöjen myöntämisoikeuden ja VAK-katsastusten suorittamisoikeuden peruuttamista, tiekuljetuksia koskevan ajoluvan peruuttamista, vaarallisten aineiden ilmakuljetusta koskevan luvan peruuttamista, vaarallisia aineita sisältävien lentopostilähetysten käsittelyä koskevan hyväksynnän peruuttamista, koulutusluvan peruuttamista sekä tarkastuslaitoksen tunnustamisen peruuttamista koskevassa asiassa saa hakea muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Hallinto-oikeuden muuhun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

23 a §

Poikkeukset

Ministeriö voi muissa kuin 1 ja 2 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa *tarvittaessa* myöntää kuljetuksen turvallisuuden edistämiseksi tarpeellisiksi katsomillaan ehdoilla luvan poiketa tämän lain nojalla annetuista säännöksistä ja määräyksistä. *Alus- ja ilmakuljetuksissa luvan poiketa myöntää kuitenkin Liikenteen turvallisuusvirasto.*

23 a §

Poikkeukset

Liikenteen turvallisuusvirasto voi muissa kuin 1 ja 2 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa myöntää kuljetuksen turvallisuuden edistämiseksi tarpeellisiksi katsomillaan ehdoilla luvan poiketa tämän lain nojalla annetuista säännöksistä ja määräyksistä.

23 b §

Viranomaisten oikeus tietojen saantiin

Ministeriöllä ja Liikenteen turvallisuusvirastolla on oikeus saada vaarallisia aineita lähettäviltä, kuljettavilta ja vastaanottavilta tiedot lähetetyistä, kuljetetuista ja vastaanotetuista vaarallisista aineista sekä niiden kuljetusreiteistä riskienhallintaan liittyvää tutkimusta ja tilastointia varten. Tietoja voidaan salassapitosäännösten estämättä luovuttaa pelastus- ja väylänpitoviranomaisille pelastustoimintaa ja väylänpitoa varten.

23 b §

Viranomaisten oikeus tietojen saantiin

Liikenne- ja viestintäministeriöllä ja Liikenteen turvallisuusvirastolla on oikeus saada vaarallisia aineita lähettäviltä, kuljettavilta ja vastaanottavilta tiedot lähetetyistä, kuljetetuista ja vastaanotetuista vaarallisista aineista sekä niiden kuljetusreiteistä riskienhallintaan liittyvää tutkimusta ja tilastointia varten. Tietoja voidaan salassapitosäännösten estämättä luovuttaa pelastus- ja väylänpitoviranomaisille pelastustoimintaa ja väylänpitoa varten.

24 §

Valtuutussäännös

Liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella voidaan *tarvittaessa* antaa tarkempia säännöksiä vaarallisten aineiden kuljetuksen ja tilapäisen säilytyksen teknisistä yksityiskohdista, jotka liittyvät luokitukseen, merkintöihin, säiliöiden ja pakkausten hyväksymiseen sekä kuljetus-, lastaus- ja käsittelyturvallisuuteen. *Alus- ja ilmakuljetuksissa tarvittavat tarkemmat määräykset mainituista asioista annetaan kuitenkin Liikenteen turvallisuusviraston päätöksellä.*

Ministeriön asetuksella voidaan lisäksi antaa tarkempia säännöksiä vaarallisten aineiden kuljetuksesta maastossa.

24 §

Tarkemmat säännökset ja määräykset

Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä vaarallisten aineiden kuljetuksen ja tilapäisen säilytyksen teknisistä yksityiskohdista, jotka liittyvät luokitukseen, merkintöihin, säiliöiden ja pakkausten valmistukseen, rakenteeseen, tarkastukseen, merkintään, käyttöön ja hyväksymiseen sekä kuljetus-, lastaus- ja käsittelyturvallisuuteen.

Liikenteen turvallisuusvirasto voi lisäksi antaa tarkempia määräyksiä vaarallisten aineiden kuljetuksesta maastossa ja saaristolii- kenteessä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten nojalla annetut liikenne- ja viestintäministeriön asetus vaarallisten aineiden kuljetuksesta tiellä (369/2011), liikenne- ja viestintäministeriön asetus vaarallisten aineiden kuljetuksesta rautatiellä (370/2011), liikenne- ja viestintäministeriön asetus kuljettavista painelaitteista ja vaarallisten aineiden kuljetukseen käytettävistä paineella tyhjennettävistä ja täytettävistä säiliöistä (1017/2011) sekä liikenneministeriön päätös ajoneuvojen katsastushenkilöstön lisäkoulutuksesta (201/1999) siihen myöhemmin tehdyine muutoksineen jäävät voimaan, kunnes liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella kumotaan.

Tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten nojalla määrätyt alueelliset kuljetusrajoitukset ja annetut poikkeukset jäävät voimaan.
